

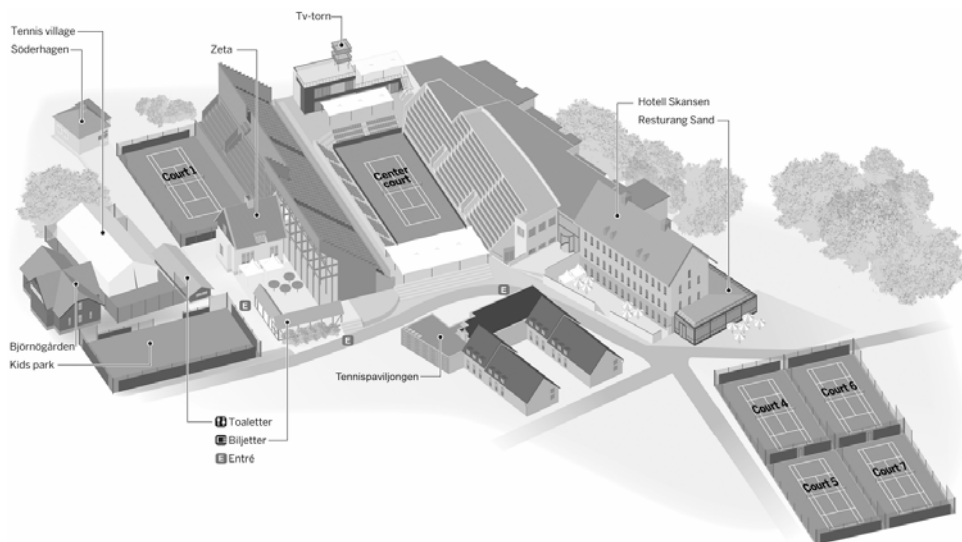

MÄLARDALENS HÖGSKOLA

Swedish Open

Informationsgrafik för dagspress

Ida Hansson Brusewitz
Informativ Illustration, 120p

Institutionen för Innovation, Design och Produktutveckling

Examensarbete i informationsdesign, 10p

Examinator: Rune Pettersson

Handledare: Annica Nordegren

Eskilstuna 2006-06-24

Registreringsnr: IDPIDEXC:06:44

Sammanfattning

Den här rapporten behandlar ämnet informationsdesign. Informationsdesign är ett flervetenskapligt ämne som omfattar studier av tekniker och processer för framtagning av informationsmaterial. Textdesign, bilddesign och grafisk design är tre av de vetenskapliga ämnen som ingår i informationsdesign. Informationsgrafik är en kombination av text, bild och grafisk form och informationsdesign lämpar sig därför ypperligt för ämnet i denna rapport.

Syftet med detta examensarbete har varit att producera informativ och intresseväckande informationsgrafik till en specialtidning som *Dagens Industri* ger ut i samband med tennisturneringen *Swedish Open* i Båstad. Informationsgrafikerna består av dels en orienteringskarta som kommer att finnas på sista sidan de dagar tidningen ges ut, dels av tio underliggande informationsgrafiker med tenniskuriosa.

Inledningsvis i denna rapport går jag igenom bakgrund, syfte, målgrupp och avgränsningar för examensarbetet. Därefter följer ett kapitel som beskriver teorin bakom examensarbetet, däribland centrala begrepp, informationsgrafikens historia samt hur nyhetsgrafik ser ut i Sverige och utomlands i dag.

Rapportens huvuddel består av en beskrivning av arbetsgången för produktionen av informationsgrafikerna samt en beskrivning av de resultat jag kommit fram till vid utprovningen av informationsgrafikerna. Rapporten avslutas med ett avsnitt där jag återger de slutsatser jag kommit fram till under examensarbetet.

Informationsgrafikerna utprovades mot fem personer för att ge en indikation på hur informationsgrafikerna fungerade. De få oklarheter som uppdagades i utprovningen korrigerades sedan i informationsgrafiken. På det hela taget indikerade resultatet att informationsdesign ger en lättförståelig informationsgrafik.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	2
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
1 INLEDNING	5
1.1 BAKGRUND	5
1.2 SYFTE	7
1.3 FRÅGESTÄLLNINGAR.....	7
1.4 AVGRÄNSNINGAR	7
1.5 MÅLGRUPP.....	7
2 TEORI	9
2.1 BEGREPP	9
2.2 INFORMATIONSGRAFIKENS HISTORIA	11
2.3 NYHETSGRAFIKENS HISTORIA	12
2.4 INFORMATIONSGRAFIKENS BETYDELSE.....	12
2.5 NYHETSGRAFIK I SVERIGE	12
2.6 NYHETSGRAFIK UTOMLANDS	13
2.7 VAD ÄR BRA INFORMATIONSGRAFIK?	13
2.8 NYHETSGRAFIKENS PROBLEMOMRÅDEN	13
3 METOD	14
3.1 ANGREPPSSÄTT OCH SYNSÄTT	14
3.2 TIDSPLAN FÖR EXAMENSARBETET	14
3.3 DAGENS INDUSTRIIS GRAFIKMANUAL	14
3.4 RIKTLINJER FÖR UTFORMNING AV GRAFIK TILL UTPROVNING	15
3.5 RIKTLINJER FÖR UTPROVNING.....	16
4 UTFORMNING AV GRAFIK TILL UTPROVNING	17
4.1 ALLMÄNT.....	17
4.2 ORIENTERINGSKARTA	18
4.3 ATP-PENGAR	20
4.4 HALL OF FAME	21
4.5 HERRSINGELSEGRAR.....	21
4.6 PERSONAL.....	22
4.7 PUBLIK.....	23
4.8 RACKETHISTORIA.....	23
4.9 TENNISBOLL.....	24
4.10 TENNISHISTORIA	25
4.11 TENNISPLANER.....	26
4.12 UNDERLAG.....	26
5 UTPROVNINGENS STRUKTUR	28
5.1 UTPROVNINGENS SYFTE	28
5.2 MÅLGRUPP.....	28
5.3 FÖRSÖKET	28
5.4 FRÅGOR	29
6 RESULTAT AV UTPROVNING	30
6.1 ORIENTERINGSKARTA	30
6.2 ATP-PENGAR	32
6.3 HALL OF FAME	33
6.4 HERRSINGELSEGRAR.....	34
6.5 PERSONAL.....	36

6.6 PUBLIK.....	37
6.7 RACKETHISTORIA.....	38
6.8 TENNISBOLL.....	40
6.9 TENNISHISTORIA	41
6.10 TENNISPLANER.....	42
6.11 UNDERLAG.....	43
6.12 SAMMANSATT SIDA.....	45
6.13 ÖVRIGA KOMMENTARER	45
7 KÄLLKRITIK	46
7.1 KÄLLOR TILL GRAFIKERNA	46
7.2 KÄLLOR TILL DENNA RAPPORT.....	46
8 SLUTSATSER	48
8.1 BRA INFORMATIONSGRAFIK	48
8.2 MANÉR	49
8.3 VIDARE FORSKNING	50
8.4 SLUTORD.....	50
9 KÄLLFÖRTECKNING.....	51
9.1 REFERENSER TILL GRAFIKERNA	51
9.2 REFERENSER TILL RAPPORTEN	52

1 Inledning

Vi lever idag i ett ständigt informationsflöde. Om man till exempel bor i Stockholm möts man av cirka 3 000 reklambudskap varje dag (Pettersson, muntl, 3 november, 2003). I en sådan strid ström av information ställs också högre krav på hur informationen kommunicerar. För att vi människor ska kunna ta in så mycket information krävs det att informationen är läslig, läsbar och har ett läsvärde för mottagaren. *Informationsdesign* (se avsnitt 2.1.7) hjälper oss att utforma information som uppnår dessa kriterier. Informationsdesign är ett flervetenskapligt akademiskt ämne som omfattar studier av hur man utformar och använder informationsmaterial.

Att *Informationsgrafik* (se avsnitt 2.1.8) i dagspress är till nytta för läsarna har en undersökning utförd vid Mälardalens Högskola 2004 visat (Frank et al, s. 190). Samma undersökning visade också att informationsgrafiken är till nytta för tidningen då läsaren även tog del av resten på sidan i en högre grad om en informationsgrafik fanns närvarande.

I denna rapport redogör jag för mitt examensarbete där jag har tagit fram informationsgrafik för affärstidningen *Dagens Industri*. Jag kommer att beskriva bakgrunden som ledde fram till arbetet samt också att redogöra för det syfte och den teori som har legat till grund för mitt arbete. Jag kommer även att beskriva själva arbetsgången och vilka resultat jag kommit fram till i examensarbetet.

I kapitel 2 – Teori – finns ett avsnitt som heter Begrepp. I detta avsnitt ger jag definitionen på ett antal centrala begrepp och uttryck som används i rapporten. När ett sådant begrepp används för första gången markeras det så här: ”*Informationsgrafik* (se avsnitt 2.1.8).”

1.1 Bakgrund

Detta examensarbete är den kurs som kommer att avsluta min treåriga utbildning *Informativ Illustration* vid Institutionen för Innovation, Design och Produktutveckling vid Mälardalens Högskola. Utbildningen har gett mig kunskaper om ämnet informationsdesign och framförallt hur man skapar informativa bilder. Under våren 2006 har jag under fem veckors tid praktiserat som nyhetsgrafiker på *Dagens Industris* grafikavdelning. Examensarbetet har gett mig en möjlighet att ytterligare fördjupa mina kunskaper om *nyhetsgrafik* (se avsnitt 2.1.14).

1.1.1 Om tidningen *Dagens Industri*

Dagens Industri är i grunden en affärstidning som startades 1975. Tidningen kommer i dag ut sex dagar i veckan – måndag till lördag. Tidningen har en upplaga på cirka 117 500 exemplar och når cirka 400 000 läsare varje dag (Dagens Industri, 2006, s. 1). Under åren har tidningen utvecklats till mycket mer än bara en affärstidning. Varje fredag följer ett veckomagasin med i tidningen som heter *DI Weekend*. *Dagens Industri* har även en Internetjänst – di.se – där läsarna kan hålla sig uppdaterade om de senaste finansnyheterna och börskurserna. Di.se har cirka 320 000 besökare varje vecka (Dagens Industri, 2006, s. 9). *Dagens Industri* ger också ut affärstidningar i nio andra länder i

Europa. *Dagens Industri* har även en tv-kanal (DI tv) och en närradiokanal (Dagens Industri, 2006, s. 8). *Dagens Industri* ger även ut ett livstils magasin som heter *DiEGO*. Under min praktik på *Dagens Industri* har jag erfarit att även om *Dagens Industri* affärstidningen, *DI Weekend*, *di.se*, *DiEGO*, DI tv samt närradiokanalen befinner sig under samma tak fungerar de mer eller mindre som enskilda enheter med egna redaktioner och utbyter sällan material med varandra. Olika administrativa avdelningar till exempel fotoavdelningen och grafikavdelningen levererar material till de olika redaktionerna, dock främst till affärstidningen.

1.1.2 Dagens Industris grafikavdelning

På *Dagens Industris* grafikavdelning arbetar det idag fyra personer – tre nyhetsgrafiker och en grafikchef. Grafikchefen heter i dagsläget Fredrik Björnsson och har agerat som min kontaktperson på *Dagens Industri*. Som jag tidigare nämnt levererar grafikavdelningen främst *grafik* (se avsnitt 2.1.6) till affärstidningen, men också till *Dagens Industris* andra medier.

Grafiken består enligt min erfarenhet till stor del av diagram av olika slag som förklarar affärsdata, men kan också vara kartor eller av mer illustrativ karaktär (som till exempel förklarar en händelse). Mer om grafiken i tidningen kommer under kapitlet Teori.

1.1.3 Swedish Open

Jag gav i uppgift till grafikchefen att hitta ett lämpligt ämne för mitt examensarbete. Han gav förslaget att jag skulle göra grafik till tennisturneringen Swedish Open. Swedish Open är en tennisturnering som sker varje sommar i Båstad. *Dagens Industri* är huvudsponsor till turneringen. *Dagens Industri* ger ut en specialtidning under de tio dagar som turneringen pågår. Specialtidningen ges ut i samband med den vanliga affärstidningen. Specialtidningen delas också ut till turneringens besökare samt på olika platser i Båstad, till exempel till alla hotellrum i Båstad. I specialtidningen finns nyheter om vad som hänt i turneringen dittills samt information om turneringen och kringevenemang (Björnsson, personlig kommunikation, 3 april, 2006).

I specialtidningen har det tidigare funnits en orienteringskarta över området för turneringen. En del ombyggnationer har dock gjorts i området sedan den tidigare orienteringskartan ritades och en uppdaterad version behövdes därför till tidningen. I diskussionerna om ämnet med grafikchefen samt ansvarig för specialtidningen (Lars Jansson) kläcktes även en idé om att ha en grafik med tenniskuriosa i tidningen varje dag (Björnsson och Jansson, personlig kommunikation, 4 april, 2006).

1.1.4 Manér

En önskan från grafikavdelningen har varit att jag i mitt examensarbete ska pröva att göra mina illustrationer i olika *manér* (se avsnitt 2.1.13) och stilar. *Dagens Industri* har under våren fått en ny grafisk form. De har även börjat att utveckla formen på sin grafik. Målet är att i framtiden sträva mot att ha mer avancerad grafik än vad som tidigare funnits i tidningen. Förut har *Dagens Industri* mest haft

små och mindre uppseendeväckande diagram av olika slag nu vill man även producera större grafiker med längre planerings- och produktionstid.

Dagens Industri har en del att vinna på att utveckla sin grafik. Enligt Rune Pettersson ger bilder i många fall en mycket bättre och snabbare överblick och högre förståelse än text (Pettersson, 2002, s. 107). En undersökning vid Mälardalens Högskola 2004 visade att en majoritet av tidningsläsarna tog del av informationsgrafik i en tidning ”för det mesta” eller ”alltid” ingen svarade ”aldrig” (Frank et al, 2004, s. 192). Undersökningen visade även att om informationsgrafiken var utformad på ett intressant, stimulerande och spännande sätt tog tre fjärdedelar del av övrigt innehåll på sidan

Dock hyser grafikchefen en oro över att de i sin ovana att producera mer avancerad grafik kommer att fastna i manér och framställningssätt. Resultatet kan därför bli att grafiken i tidningen blir likformig och ansiktslös. Enligt Rune Pettersson består processen om hur en mottagare tar emot ett budskap och lär sig, *kognition* (se avsnitt 2.1.11), av fyra steg (Pettersson, 2002, s. 207) – uppmärksamhet, uppfattning, bearbetning och tillämpning. Ett problem kanske uppstår när grafiken är likartad så att läsaren är van att se den och därmed inte tittar på den.

1.2 Syfte

Syftet med detta examensarbete är att producera informationsgrafik med anledning av Swedish Open. Målet är att informationsgrafiken ska vara lättförståelig och intressant för målgruppen. Syftet är också att pröva olika manér och framställningssätt för eventuella illustrationer i grafiken.

1.3 Frågeställningar

Jag har haft en huvudfrågeställning i detta examensarbete: *Hur gör man intresseväckande och informativ grafik till dagspress?*

En underliggande frågeställning har varit: *Hur påverkar manéret i illustrationen grafiken och trovärdigheten?*

1.4 Avgränsningar

Jag har själv tagit fram och producerat material till texter och illustrationer. Jag har dock fått hjälp av *Dagens Industri* samt Sveriges Tennismuseum med att ta fram fotografier. I den mest detaljrika grafiken, orienteringskartan, har jag använt mig av ett *parallellperspektiv* (se avsnitt 2.1.15) för att dra ner på produktionstiden.

1.5 Målgrupp

Målgruppen för grafiken är i första hand *Dagens Industris* läsare. *Dagens Industri* är en affärstidning med ett tydligt börsfokus och många av läsarna arbetar med ekonomi och finansiering (Dagens Industri, 2006, s. 2). Läsarundersökningar visar på att *Dagens Industris* läsare har ett större intresse i näringslivsfrågor och samhällsekonomi än svenskarna har i allmänhet (Dagens Industri, 2006, s. 2). Läsarna är ofta högutbildade och majoriteten är höginkomsttagare – två

tredjedelar av läsarna tjänar över 300 000 om året och en femtedel av läsarna tjänar över 500 000 om året (Dagens Industri. 2006, s. 2). Många av läsarna sitter också i beslutsfattande position, till exempel läser var tredje person i företagsledande ställning *Dagens Industri* under en genomsnittlig dag (Dagens Industri. 2006, s. 4).

I andra hand är målgruppen besökare på Swedish Open som får tidningen tilldelad sig. Till turneringen kom det förra året 45 000 personer och det kan antas vara en ganska blandad målgrupp.

Jag har därför i min utprovning testat mot en bred åldersgrupp, mot läsare av *Dagens Industri* samt icke-läsare av *Dagens Industri*, högutbildade samt icke högutbildade. Jag har dock inte tagit hänsyn till om testpersonerna sitter i beslutsfattande position eller om de är höginkomsttagare.

2 Teori

I detta kapitel redogör jag först för ett antal av de centrala begrepp som jag använder mig av i rapporten. Jag beskriver också kortfattat om informationsgrafikens och nyhetsgrafikens historia. Vidare berättar jag lite om nyhetsgrafik i Sverige och utomlands. Jag avslutar kapitlet med att berätta mycket kort om vad som gör bra informationsgrafik och några av nyhetsgrafikens problemområden.

2.1 Begrepp

I detta avsnitt kommer jag att redogöra för ett antal av de begrepp som förekommer i rapporten.

2.1.1 A3

Ett pappersformat som är 420 x 297 mm. Detta ark är i A4-format. Grunden i A-formaten är A0 som har arean 1m². Viker man ett ark i A0-format på mitten får man ett A1-ark. Viker man ett A1-ark får man ett A2-ark o.s.v.

2.1.2 Antikva

En bokstavsform som har serifer (klackar). Seriferna gör det lättare att skilja bokstäverna från varandra samt att följa textraden (Pettersson, 2002, s. 167).

2.1.3 Byline

Fotografens, tecknarens eller skribentens namn angivet i direkt anslutning till bilden, texten eller i det här sammanhanget grafiken (Jais-Nilsen, 2004, s. 262).

2.1.4 Featuregrafik

Informationsgrafik som beskriver tidlösa ämnen. Producenten av grafiken kan därför ha lång tid på sig att planera och producera grafiken (Frank et al, 2004, s. 169).

2.1.5 Fyrfärgstryck

Tryckning där färger framställs genom att man blandar fyra färger – cyan, magenta, gult och svart.

2.1.6 Grafik

I denna rapport använder jag ofta begreppet grafik. I detta sammanhang får grafik stå som förkortning för informationsgrafik. I pluralis blir grafik grafiker vilket dock inte ska förväxlas med yrkesbenämningen grafiker för dem som arbetar inom den grafiska branschen. När jag talar om personer som arbetar inom den grafiska branschen nämner jag dem istället för deras specifika yrkesroll, till exempel illustratör, nyhetsgrafiker eller grafisk formgivare.

2.1.7 Informationsdesign

Rune Pettersson, professor i informationsdesign, beskriver informationsdesign enligt följande (Pettersson, 2006, s. 9):

”Med begreppet informationsdesign avser vi ett flervetenskapligt akademiskt ämne som omfattar ett helhetsperspektiv på studier av teknik och processer för utformning och användning av informationsmaterial.”

Begreppen fatta, begripa, tolka, förstå, förklara och lära sig är centrala begrepp i informationsdesign (Pettersson 2003a, s. 284).

2.1.8 Informationsgrafik

Textdesign, bilddesign och grafisk design är tre av de vetenskapliga ämnen som ingår i informationsdesign (Pettersson, 2006, s. 10). Informationsgrafik är en kombination av text, bild och grafisk form och informationsdesignens principer lämpar sig därför ypperligt för detta ämne (Ander, 2003, s. 203).

2.1.9 Ingress

Kort inledande text, till exempel till en text eller en informationsgrafik (Hellmark, 2000, s. 167).

2.1.10 Isotype

Ett slags bildspråk där man kommunicerar med symboler. Uppfanns på 1920-talet av den österrikiska filosofen och sociologen Otto Neurath (Rajamanickam, 2005, s. 7). Se bilaga 1 för exempel.

2.1.11 Kognition

I informationsdesign ingår också att ta hänsyn till hur mottagaren tar in ett budskap och lär sig – *kognition*. Kognition kan delas in i fyra steg – uppmärksamhet, uppfattning, bearbetning och användning (Pettersson 2002, s. 207).

2.1.12 Layout

Med layout menas själva arrangemanget av text, bild och andra grafiska element på en sida (Hellmark, 2000, s. 169).

2.1.13 Manér

Det sätt eller stil som en bild utförs på.

2.1.14 Nyhetsgrafik

Nyhetsgrafik är en form av informationsgrafik som förklarar någon form av information i ett nyhetsmedium, det kan vara i en tidning, i tv eller till exempel på Internet (Frank et al, 2004, s. 144).

2.1.15 Parallellperspektiv

Parallellperspektiv betyder att linjer i bilden inte strävar mot en perspektivpunkt utan istället är parallella (se bilaga 21).

2.1.16 Piktogram

En bildmässig stilisering av ett begrepp, till exempel en symbol för tennisspelare (Berndal, 1990, s. 117). Se bilaga 2 för exempel.

2.1.17 Piktoverbogram

När man med hjälp av piktogram illustrerar statistik (Ander, 2003, s. 31). Se bilaga 3 för exempel.

2.1.18 Typografi

Typografi är textens utformning. Det kan vara till exempel vilket teckensnitt, vilken teckenstorlek, radlängd och radavstånd som används (www.ne.se 2006a).

2.2 Informationsgrafikens historia

Människan har länge fört fram information med hjälp av ord och bild – det finns teorier om att man för mer än 20 000 år sedan använde grottmålningar i undervisande syfte (Johnson, 2003, s. 352). Under medeltiden när predikan skedde på latin fick de som inte förstod språket hjälp att förstå predikan genom målningar i kyrkan (Frank et al, 2004, s. 25)

Några framstående personer i informationsgrafikens mer nutida historia var till exempel Leonardo da Vinci (1452 – 1519), Johan Amos Comenius (1592 – 1670) och Denise Diderot (1713 – 1784). Da Vinci använde text i kombination med bild för att förklara människans anatomi. Da Vinci beskrev nyttan med informationsgrafik enligt följande (Ander, 2003, s. 2):

”Om du tror att du med ord allenast kan framställa en människas form och hennes lemmar sedda ur alla synvinklar, så låt den tanken fara. Ty ju mer detaljerat du beskriver, ju mer belamrar du läsarens sinne, och desto mer undanhåller du honom kunskap om det ting du beskriver. Därför är det nödvändigt att både teckna och beskriva.”

Comenius var en framstående tjeckisk pedagog. Comenius ansåg att man kan lära sig lättare om man uppfattar ett budskap med hjälp av flera sinnen. 1658 gav Comenius ut en lärobok med allsidig kunskap om världen, boken var rikt illustrerad för sin tid. Bilderna i boken var i tätt sammanhang med text som hänvisades med siffror i bilderna (Ander, 2003, s. 24).

Diderot var en fransk matematiker som skapade det första alfabetiskt upplagda kunskapsboken (Wildbur & Burke, 1998, s. 54). Uppslagsverket innehöll 2 885 bildplanscher med siffror som hänvisade till texten. Diderot menade på att bilderna många gånger kunde förklara saker som texten inte kunde, men också att de var till för att väcka läsarens nyfikenhet (Ander, 2003, s. 98).

2.3 Nyhetsgrafikens historia

Trycktekniken var länge ett hinder för att grafiken skulle kunna göra sitt intåg in i nyhetsvärlden. Tidningen *The Times* tryckte dock redan 1806 en nyhetsgrafik. Nyhetsgrafiken föreställde i perspektiv ett hus där ett mord skett och visade också planritning av huset där skeendet för mordet var uttritat (Ander, 2003, s. 238).

På 1930- och 40-talet blev det allt vanligare med kartor, diagram och isotypliknande bilder i nyhetstidningarna. En viktig pionjär inom nyhetsgrafik var tidningen *Fortunes* som startade 1930. *Fortunes* beskrev sitt mål i det första numret som att de ville illustrera det industriella livet med ord och bild ”såsom en skyskrapa illustrerar det med sten och stål”. *Fortunes* kom med nya sätt att visualisera statistik och kartor som präglar nyhetsgrafiken än idag (SND-E, 2005, s. 20).

2.4 Informationsgrafikens betydelse

Informationsgrafik är inte bara en bärare av budskap för att tillfredställa den vetgirige mottagaren. Informationsgrafik kan också rädda liv. 1854 härjade en koleraepidemi i centrala London. Dr John Snow ritade upp lokaliseringen av dödsfallen på en karta och på så sätt kunde de sedan identifiera smittkällan – en vattenpump (Rajamanickam, 2005, s. 2).

The New York Times grafikavdelning är något legendarisk bland nyhetsgrafiker – här är två historier som har bidragit till detta: *The New York Times* grafikavdelning stegade upp hela Manhattan dagen efter terroristattacken den elfte september. Därefter gjorde de en nyhetsgrafik där de visade var det fanns bland annat sjukvård, vatten och el. Nyhetsgrafiken blev oerhört populär och tidningen tänkte därför publicera en uppdaterad version efter ett par dagar. De ringde därför till räddningstjänsten och frågade om de hade informationen. Räddningstjänsten sa att det hade de och att det var bara att komma förbi och hämta informationen. Vad de fick när de kom ner till räddningstjänsten var det dock en kopia på deras egen nyhetsgrafik – det var den räddningstjänsten hade använt hela tiden (SND-E, 2003, s. 20).

Den andra historien räddade dock inte något liv, men visar hur själva skapandet av en informationsgrafik kan leda till en nyhet. När man på *The New York Times* grafikavdelning ritade upp hur planen som störtade in i Tvillingtornen den elfte september hade flugit förstod man också hur de hade navigerat – de hade följt Hudsonfloden (SND-E, 2005, s. 20).

2.5 Nyhetsgrafik i Sverige

I svenska dagstidningar idag är nyhetsgrafikens manér enligt min mening mycket likartat. Manéret har jag hört flera gånger kallas ”Svenska Grafikbyrån-manéret”. Svenska Grafikbyrån levererar grafik till svenska tidningar – allt från *Dagens Nyheter* till *Norrköpings Tidningar* (dock inte till *Dagens Industri*), men främst till de tidningar som inte har egna nyhetsgrafiker. Själv associerar jag manéret till teknisk illustration (se bilaga 4). Man använder svarta linjer i olika linjetjocklekar, till exempel har man tjockare linjer mot luft och tunnare på själva objekten. Detta skapar kontraster vilket förtydligar bilden och gör den mer distinkt (Pettersson, 2002, s. 118). Vid färgläggning använder man sig av tonplattor för att göra skuggor (se bilaga 5).

Vanligtvis när man framställer denna typ av grafik använder man sig av datorprogrammet Illustrator. Grafik som framställs i Illustrator är objektbaserad, vilket innebär att man kan förstora och förminska grafiken utan att förlora i kvalitet. Denna teknik är mycket användbar när man snabbt måste kunna förändra grafiken för att passa in den i en *layout* (se avsnitt 2.1.12).

2.6 Nyhetsgrafik utomlands

Enligt Lennart Strand ligger svenska tidningar långt efter vad det gäller utformning av och antal grafiker jämfört med tidningar i till exempel Spanien och Storbritannien (Frank et al, 2004, s. 184). I andra länder kan man också se ett manér som liknar det i svenska dagstidningar, men det är inte det vanligaste utan bara ett av många manér. I spanska tidningar ser man ofta exempel på handgjorda manér (se bilaga 6) och i tyska tidningar kan man ofta se exempel på bilder framtagna med hjälp av 3D-program (se bilaga 7). Ofta ser man också exempel på att man i samma grafik har flera olika manér på de olika bildelementen (se bilaga 8). Detta utan att man försämrar tydligheten i informationen. Snarare är det så att man väljer manér som ska passa innehållet i grafiken.

2.7 Vad är bra informationsgrafik?

Bra informationsgrafik ska enligt Lennart Strand ”locka, vara angelägen och lätt att förstå” (Frank et al, 2004, s. 180). Genom att ta hjälp av informationsdesign kan man väcka uppmärksamhet hos betraktaren och föra fram ett budskap på ett lättillgängligt sätt, till exempel genom att arbeta med kontraster i formen och ta hänsyn till läsriktningen.

2.8 Nyhetsgrafikens problemområden

Det finns ett vanliga problem som ofta förekommer inom nyhetsgrafik. Ibland blir till exempel statistik missvisande när små skillnader uppförstoras för att öka uppmärksamhetsgraden. I *Dagens Industri* sker detta ofta då man vill visa exakta skillnader i ett linjediagram med hjälp av en y-axel som inte börjar från noll (se bilaga 9). *Dagens Industri* räknar dock med att deras läsare är så pass vana vid den sortens diagram att det inte feltolkas (Björnsson, personlig kommunikation, 18 april, 2006). Ett annat problem kan uppstå när man till exempel vill visa hur man röstat i olika län på en karta. Vissa län med stor areal men med lite befolkning kan misstolkas som högre andel än län med liten areal och stor befolkning (se bilaga 10) (Frank et al, 2004, s. 176). Ibland stuvats kartor om för att lättare få plats i en layout (se bilaga 11). På grund utav utrymmesskäl flyttas ofta Alaska och Hawaii till en plats utanför Kaliforniens kust. En undersökning visade på att cirka 80 procent av skolbarnen i USA som tillfrågades trodde att Alaska och Hawaii verkligen låg utanför Kaliforniens kust (Frank et al, 2004, s. 175).

3 Metod

I detta kapitel kommer jag att gå igenom vilka metoder jag har valt att använda mig av i mitt examensarbete. Jag börjar med att beskriva min forskningsansats och det synsätt jag strävat efter i min metodik. Jag fortsätter därefter med att berätta lite om hur jag kommit fram till tidsplaneringen för examensarbetet. Jag beskriver också *Dagens Industris* stilmall som ligger bakom arbetet med riktlinjerna för bild, text och form i grafiken. Jag avslutar detta kapitel med att beskriva riktlinjer för hur utprovningen genomförts.

3.1 Angreppssätt och synsätt

Min huvudsakliga forskningsansats har varit hermeneutisk. Hermeneutik innebär ett öppet förhållningssätt där tolkning är central i forskningsprocessen (www.ne.se 2006b). Det vill säga jag tar in så mycket data om ämnet jag kan för att sedan tolka innehållet och förklara innebörden.

Det synsätt jag valt att arbeta efter i examensarbetet har varit ett deduktivt perspektiv. Deduktion innebär att man utgår från teorier och sedan testas dessa mot verkligheten (Backman, 1998, s. 48). I praktiken innebär det att jag utformar grafiken efter mina ihopsamlade teorier och testas dessa sedan i en utprovning.

3.2 Tidsplan för examensarbetet

Vid början av mitt examensarbete hade jag gjort upp en tidsplan (se bilaga 12). Vanligtvis när jag har gjort nyhetsgrafik för *Dagens Industri* har ämnet och innehållet redan varit bestämt för att kunna passa ihop med en artikel. Eftersom jag här var tvungen att själv hitta lämpliga ämnen och bestämma innehållet drog detta ut på tiden. En annan sak som gjorde att själva faktainsamlingen tog tid var att jag var tvungen att resa ner till Båstad för att få reda på all information. Dessutom kunde denna resa inte genomföras förrän i slutet av vecka två i examensarbetet, eftersom den person jag behövde träffa från Swedish Open inte hade möjlighet innan dess.

På grund av bland annat detta blev min tidsplan något försenad, vilket ledde till att mitt arbete med denna rapport påbörjades senare än planerat (se bilaga 13). För att kompensera detta har jag under tiden av arbetet med bilderna även skissat på rapporten.

3.3 Dagens Industris grafikmanual

Som jag tidigare nämnt fick *Dagens Industri* i början av 2006 en ny grafisk form. Samtidigt ändrades också den grafiska formen på grafiken i tidningen. Den grafiska formen presenteras i en grafikmanual. I grafikmanualen finns en uppsatt policy för hur grafiken i tidningen ska vara. Grafiken ska till exempel ha en enkel och tydlig läsordning, vara fokuserad med tydliga vinklar samt ha korta och smart skrivna. I grafikmanualen betonar man vikten av planering och att skissa. En grafik kan vara detaljerad och tekniskt välritad, men går inte budskapet fram har den inget syfte.

I manualen visas också *Dagens Industris* färgpalett och olika teckensnittsvarianter i kombination. I det dagliga arbetet på redaktionen använder man dock oftast inte manualen när man ska välja till exempel teckensnitt. Istället utgår man från filer där det redan finns färdiga element att plocka ifrån.

3.4 Riktlinjer för utformning av grafik till utprovning

Inför arbetet med grafikerna har jag satt ihop gemensamma riktlinjer för bild, text, layout och *typografi* (se avsnitt 2.1.19). I så stor utsträckning som möjligt har jag använt mig av *Dagens Industris* färgpalett. I början hade jag tänkt ta hänsyn till att färgerna i *Dagens Industris* grafikmanual är anpassat till att tryckas på rosa papper. När jag prövade att skriva ut färgprover på vitt papper upptäckte jag dock att färgerna fungerade bra även på vitt papper.

3.4.1 Bild

En underliggande frågeställning i examensarbetet är – hur påverkar manéret i illustrationen grafiken? På grund av detta har jag inget gemensamt manér för bilderna i grafikerna utan har valt manér för att passa in på varje enskild grafik.

När det finns fotografier att tillgå som tillför information till grafiken ska dessa användas. Fotografiet i kombination med övriga element i grafiken ökar trovärdigheten och närvarokänslan (Ander, 2003, s. 249).

3.4.2 Text

Bra text är enligt Rune Pettersson enkel och direkt (Pettersson, 2002, s. 59). Inga-Britt Lindblad har fyra råd om hur man skriver en bra text (Lindblad, 1998, s. 58): ”Skriv klart! Skriv enkelt! Skriv kort! Skriv svenska!” Jag har därför försökt hålla språket så enkelt och lättfattligt som möjligt. Rubrikerna har jag skrivit efter Jan-Erik Anders råd (Ander, 2003, s. 29): ”Rubriken ska väcka intresse, fånga in betraktaren och locka till vidare läsning.”

3.4.3 Layout och typografi

Enligt Eva Jais-Nilsen måste en layout uppfylla tre kriterier för att kunna kommunicera på bästa sätt (Jais-Nilsen, 2004, s. 291):

- ”En bra layout är ändamålsenlig och funktionell.”
- ”En bra layout organiserar och orienterar.”
- ”En bra layout attraherar och fångar uppmärksamheten.”

Kontrast är mycket viktigt för hur vi tar in och tolkar ett budskap (Pettersson, 2002, s. 132). Genom att använda oss av kontraster i storlek, styrka färg och form kan vi skapa uppmärksamhet och vägleda mottagaren (Bergström, 2000, s. 236). I layout bör man ta hänsyn till de tre gestaltungs-lagarna – närhetens lag, likhetens lag och slutenhetens lag. Närhetens lag innebär att objekt som ligger nära varandra tycks höra ihop (Pettersson, 2002, s. 221). Likhetens lag innebär att objekt som liknar varandra, till exempel i färg eller form upplevs höra ihop (Pettersson, 2002, s. 220). Slutenhetens lag innebär att objekt som är inneslutna, till exempel av en ram eller tonplatta tycks höra samman (Frank et al, 2004, s. 223).

Layouten ska också ta hänsyn till hur mottagaren kan tänkas läsa grafiken. I vårt västerländska samhälle läser vi i en riktning från vänster till höger och uppifrån och ner (Ander, 2003, s. 38).

På samma sätt kan man använda sig av kontraster inom typografi. Genom att ha tydliga skillnader i typografin för olika textelement, till exempel mellan rubrik och *ingress* (se avsnitt 2.1.9) kan vi visa på en hierarki i texten. Genom att använda sig av typografiska markörer, till exempel fet stil på texten i början av ett textstycke, kan man också leda betraktaren till en läsingång.

3.5 Riktlinjer för utprovning

De teorier som lagt grund för mitt arbete med grafikerna testas genom en utprovning. Utprovningens syfte är att få fram eventuella oklarheter i grafiken samt ge en riktning till svaren på examensarbetets frågeställningar (se avsnitt 1.3). Frågorna i utprovningens syfte är därför att undersöka om grafikerna är informativa och intresseväckande. Vidare ska frågorna undersöka om grafikens manér är passande för ämnet.

Utprovningen sker genom att fem personer ur målgruppen får se en grafik i taget och därefter svara på en serie frågor om grafiken. Fem personer är inte tillräckligt för att kunna dra några allmänna slutsatser. För att kunna säga att något är statistiskt säkerhetsställt måste man ha intervjuat minst 1 000 personer enligt Statistiska Centralbyrån (www.scb.se 2006a). Enligt Annica Nordegren är fem personer dock tillräckligt för detta examensarbete då det ändå kan ge en riktning om hur grafiken har fungerat (Nordegren, e-post, 12 maj, 2006). Detta genom att urvalsgruppen är strategiskt vald med tanke på målgruppen. I en kvalitativ undersökning med ett litet urval kan ändå resultaten ge ny kunskap och insikt med hjälp av genomtänkta tolkningar (Lindblad, 1998, s. 25).

4 Utformning av grafik till utprovning

I detta kapitel kommer jag att berätta lite mer konkret hur jag kommit fram till det producerade materialet. Jag kommer att först gå igenom allmänt om den gemensamma arbetsgången för all grafik och sedan mer specifikt för varje enskild grafik. De delar jag kommer att gå in på är bland annat faktainsamling och momenten kring produktion av bild, text, layout och typografi.

4.1 Allmänt

Vissa moment har varit gemensamma för all grafik. Några delar inom layout och typografi är också gemensamma för alla grafik. Grafikchefen på *Dagens Industri* gav mig ett par förhållningsregler för grafiken. Den första förhållningsregeln var formatet på sidan, vilket är 395 mm gånger 277 mm, lite mindre än A3 (se avsnitt 2.1.1). Det andra var att jag skulle använda mig av *Dagens Industris* teckensnitt.

Minst en gång i veckan har jag besökt *Dagens Industri* och visat upp mitt arbete för att få bekräftat att jag inte producerar något som de inte skulle godkänna.

4.1.1 Faktainsamling

Det material jag hade att tillgå redan från första början var ett antal flygfotografier över området kring Båstad tennisstadium, där Swedish Open spelas. Jag fick dock berättat för mig av Lars Jansson, som hade varit nere på Swedish Open 2005, att nästan hela området var ombyggt sedan dess (Jansson, personlig kommunikation, 4 april, 2006). I Båstad finns också Sveriges Tennismuseum. Jag beslutade därför att åka ner under två dagar till Båstad för att samla in fakta om området, få bakgrundsinformation om tennisens historia samt träffa en representant från Swedish Open (Christer Hult, personlig kommunikation, 12 april, 2006). Den jag träffade var Event Manager för Swedish Open, Christer Hult, och han har hjälpt mig att ta fram en del fakta material till grafiken.

Ämnena i de tio mindre grafikerna är antingen relaterat till tennishistoria eller Swedish Open. För att få fram bra ämnen började jag med att mer allmänt efterforska om tennis. Detta gjorde jag genom att söka efter information på Internet. Jag har försökt att välja källor som känns trovärdiga, till exempel webbplatser tillhörande officiella tennisorganisationer. Senare i rapporten går jag igenom faktainsamlingen för varje enskild grafik mer konkret.

4.1.2 Layout och typografi

Redan från första dagen har jag skissat på layouten. Detta för att kunna uppskatta hur mycket information som behövs till varje grafik och därmed kunna välja rätt ämnen. Läsriktningen i grafikerna är från det övre vänstra ned mot det nedre högra hörnet. Varje grafik börjar med en rubrik som ska fånga mottagarens uppmärksamhet i det övre vänstra hörnet. Under rubriken finns en ingress som ska förklara innehållet i grafiken samt locka till vidare läsning.

Genom att dela upp förhållandet mellan den stora orienteringskartan samt platsen för den grafik som byts ut varje dag i två tredjedelar av sidan samt en tredjedel av sidan, skapar jag en kontrast i storlek (se bilaga 14). På så sätt hoppas

jag att detta ska leda till en dynamisk och spännande form. Genom att göra orienteringskartan så pass stor kan jag också ge den en högre detaljnivå. Eftersom orienteringskartan ska finnas med i tidningen varje dag hoppas jag att mottagarna därigenom inte ska tröttna lika lätt på den.

För att skapa en struktur i grafiken har jag använt mig av linjeringar. Med linjering menar jag att element läggs efter osynliga horisontella och vertikala linjer för att ögat lättare ska kunna hitta (Berndal, 1990, s. 93).

För att ge grafikerna en genomgående känsla utarbetade jag en gemensam typografi till dem. De olika teckensnittsvanterna finns med i *Dagens Industris* grafiska manual. I manualen finns det dock många teckensnittsvanter och kombinationen jag kommit fram till är min egen.

Till rubrikteckensnitt har jag valt en fet och på bredden ihopdragen variant av en sanserif som heter Benton Sans. Benton Sans ger tyngd, karaktär och svärta till rubrikerna – det vill säga den ropar på mottagarens uppmärksamhet. Teckengraden på rubriken är 36 punkter för att bilda en tydlig kontrast till övriga textelement (se bilaga 15). Enligt Pettersson är det viktigt att ha en tydlig hierarki mellan rubrik, ingress och brödtext för att mottagarna ska kunna hitta rätt bland informationen (Pettersson, 2003b, s. 55).

Till ingressen har jag valt en annan variant Benton Sans, fet men inte ihopdragen på bredden och i 8,8 punkters teckengrad för att skapa en riktig kontrast i storlek mot rubriken (se bilaga 16).

Till brödtexten har jag använt mig av ännu en variant av Benton Sans som inte är fet, utan normal och i 8 punkters teckengrad. Denna teckensnittsvariant har vissa detaljer som påminner om en *antikva* (se avsnitt 2.1.2), detta gör att den är lättläst även i små teckengrader (Se bilaga 17).

Radlängden på textstycken är anpassat efter varje enskild grafik, men överstiger inte 65 nedslag vilket är gränsen för god läsbarhet (Pettersson, 2002, s. 180).

I fem av grafikerna fanns det ett behov av en neutral tonplatta med mellanrubrik. Jag har därför utarbetat en gemensam form för dessa, vilket jag hoppas ska leda till att läsaren känner igen sig (se bilaga 18). Tonplattorna går i två blå kulörer, en ljus blå för brödtext samt en mörkt blå för rubrik. Enligt Pettersson är blått dessutom den färg människor i allmänhet föredrar att titta på (Pettersson, 2002, s. 130). Rubriken är i en vit, fet teckensnittsvariant av Benton Sans. Rubriken skrivs också med versaler för att ytterligare ge kontrast till övrig text.

4.2 Orienteringskarta

Den första grafiken är en orienteringskarta över området kring tennisstadion i Båstad. Syftet med grafiken är att mottagaren ska kunna hitta till området samt att kunna orientera sig runt området. Mottagaren ska kunna identifiera platser för evenemang och aktiviteter som beskrivs i specialtidningen (se bilaga 19).

4.2.1 Faktainsamling

Det material som jag hade fått från *Dagens Industri* var nio flygfotografier över området. Tyvärr var flygfotona relativt gamla och mycket av området hade sedan fototillfället byggts om. Flygfotona kunde dock ge mig en bild av hur stort själva

området är. Jag kunde därför skissa upp områdets form och välja från vilket perspektiv jag skulle avbilda området ifrån.

Under slutet av vecka två i examensarbete åkte jag ner till Båstad för att inhämta mer information. Jag hade ett möte med Christer Hult som är event manager för Swedish Open. Hult hjälpte mig med att ge mig en enkel planritning över området (se bilaga 20). På planritningen fanns också vilka viktiga platser som bör utmärkas på orienteringskartan. I Båstad ägnade jag mig också åt att gå runt själva området, fotografera och skissa för att sedan kunna rita upp området.

4.2.2 Bild

Det första jag var tvungen att göra var att välja från vilket perspektiv som området skulle ses från i bilden. Jag valde en vinkel söderifrån eftersom man för att ta sig till området oftast kommer söderifrån. Dessutom behövde jag då inte vrida på lägeskartan.

Då jag strävat efter en relativt hög detaljnivå på objekten i bilden har jag valt ett manér som är mindre tidskrävande. För det första är bilden ritad i ett parallellperspektiv. Parallellperspektiv betyder att linjer i bilden inte strävar mot en perspektivpunkt utan istället är parallella (se bilaga 21). Jag har också valt att arbeta i Illustrator så att jag lätt kan förändra färger, förminska och förstora samt kopiera objekt. Ett exempel på att detta spar tid är att sätena på läktarna grundar sig på bara ett säte som sedan kopierats (dock olika säten för olika läktare). Manéret kan likna ”Svenska Grafikbyrå-manéret” som jag talade om tidigare (se avsnitt 2.5) eftersom det är ritat i Illustrator, men det skiljer sig på så sätt att jag inte använt mig av svarta linjer på objekten samt inte heller skuggat med hjälp av tonplattor.

Lägeskartans syfte är att visa var Båstad ligger i Sverige samt var i Båstad området ligger. Båstadkartan är gjord för att vara till hjälp för de som kommer dit med bil, stora vägar är extra utmärkta på kartan samt körriktningar mot andra städer samt europavägar är utmärkta.

4.2.3 Text

Texten finns i grafiken i en rubrik, en ingress samt i platsnamn. Rubriken i denna grafik, till skillnad från de andra grafikerna, är snarare till för att tydliggöra ämnet än att väcka mottagarens nyfikenhet.

Då rubriken redan förklarar innehållet i grafiken är ingressen till för att väcka mottagarens nyfikenhet om turneringen. Ingressen beskriver därför lite om historien bakom tennisturneringen och har på så sätt också en koppling till de övriga grafikerna som kommer att ligga under denna grafik.

4.2.4 Layout och typografi

Denna grafik följer som de övriga grafikerna en huvudsaklig läsriktning från det övre vänstra hörnet ner mot det nedre högra hörnet av grafiken. Lägeskartan är placerad i det övre högra hörnet då den bara läses vid behov och behöver därför inte vara placerad i läsriktningen.

Typografin liknar mycket typografin i övrig grafik. Skillnaden är att ingress och rubrik är i en mycket större teckengrad. Rubriken är i 72 punkters teckengrad och

ingressen är i 12,5 punkters teckengrad. Detta för att förtydliga att rubrik och ingress i denna grafik står högre i hierarkin än hos övrig grafik.

Namn på platser i grafiken är i samma teckensnittsvariant och teckengrad som brödtext i övrig grafik är. För att göra läsningen mer strukturerad ligger de flesta av platsnamnen utanför bilden och binds ihop med platserna genom en linje som avslutas med en prick. Genom att ha en vit konturlinje kring linjerna som avslutas med en prick lyfts dessa fram från övriga objekt. De olika tennisplanernas namn är extra viktiga för besökarna. Därför har jag valt att markera dessa extra tydligt genom att de ligger på själva platserna och i en fet teckensnittsvariant av Benton Sans samt i en större teckengrad. Namnen på tennisplanerna är lagda i perspektivet för att bättre smälta in i bilden, detta kan dock innebära att det drar ner på läsligheten. Detta dilemma lät jag därför avgöras i utprovningen.

4.3 ATP-pengar

Swedish Open ingår i ATP-touren som är en serie om 69 tennisturneringar världen över. Den första av de tio olika grafikerna som ska bytas ut varje dag visar hur mycket prispengar som finns i de olika ATP-turneringarna (se bilaga 22).

4.3.1 Faktainsamling

Min första tanke var att visa hur mycket prispengar det finns totalt i varje turnering och var i världen de olika turneringarna är belägna. När jag skulle rita upp statistiken upptäckte jag dock att alla 69 turneringar inte skulle få plats. Jag valde därför att begränsa grafiken till att bara beskriva de 36 turneringar i ATP-touren som finns i Europa. Fakta till grafiken var dock inte lätt att få tag på. På ATP-tourens hemsida (www.atptennis.com 2006a) fanns information om vilka turneringar som ingår, dock ingen information till hur mycket prispengar som finns i varje turnering. Jag var därför tvungen att leta reda på varje turnerings hemsida och därefter räkna om den aktuella valutan till svenska kronor.

4.3.2 Bild

Bilderna i grafiken består dels av stapeldiagram som visar prispengarna i respektive turnering, dels av en karta där platserna för de olika turneringarnas är utmärkta. I grafiken har jag arbetat med två komplementfärger – blått och orange för att bilda en tydlig kontrast mellan dessa. Till objekt som ska stå fram mindre i bilden har jag använt olika neutrala ljusgrå kulörer. Till exempel är de land som är med i ATP-touren i en blå kulör medan övriga är i en ljusgrå kulör. För att lätt kunna hitta Swedish Open är den utmärkt med en gul färg.

4.3.3 Text

Texten i grafiken består av en rubrik, en ingress samt text i grafiken som visar information om de olika turneringarna. Rubrikens syfte är att väcka mottagarnas nyfikenhet för innehållet i grafiken. Ingressens syfte är att förklara innehållet i grafiken. Prispengarna är avrundade till antal miljoner kronor för att lättare kunna jämföras sinsemellan.

4.3.4 Layout och typografi

Ingress och rubrik följer det allmänna utseendet uppsatt i 4.1.2. Brödtexten i grafiken följer också det allmänna utseendet med skillnaden att prispengarnas siffror står i en fet teckensnittsvariant för att bilda kontrast mot övrig text.

4.4 Hall of fame

Den andra grafiken av de tio olika dagsgrafikerna visar de spelare som har vunnit herrsingeln i Swedish Open mer än en gång (se bilaga 23).

4.4.1 Faktainsamling

Swedish Open har en lista över herrsingelsegrarna i kronologisk ordning på sin hemsida. Efter denna lista sammanställde jag de spelare som vunnit Swedish Open mer än en gång. Med hjälp av Tennismuseets bildarkiv har jag fått fotografier på äldre spelare. För mer nutida spelare har jag fått fotografier som *Dagens Industri* har köpt in.

4.4.2 Bild

Jag har valt att göra om de fotografier som var i färg till svartvitt för att få ett mer enhetligt intryck på fotografierna. Antalet segrar varje spelare har visas genom en tub som fylls på med tennisbollar. Tuben med tennisbollar är gjord med ett 3D-datorprogram för att ge en viss känsla av realism.

4.4.3 Text

Rubriken är till för att fånga mottagarens intresse för grafiken. Ingressens syfte är att förklara innehållet i grafiken. Vid varje spelare finns information om vilket land spelaren kommer ifrån och vilka år spelaren har vunnit. Slutligen ges även ett tips om att man kan besöka tennismuseet för att få veta mer.

4.4.4 Layout och typografi

Själva formen på listan är gjord för att likna en gammaldags poängpanel för tennis där poängen visas av plakat som hänger på krokar. Typografin följer riktlinjerna för den allmänna grafiken i rubriken och ingressen. Det land spelarna tillhör samt vilka år de vunnit står med Benton Sans, dock i en större teckengrad än brödtexten i övrig grafik, 10 punkter istället för 8,8 punkter. Namnet på spelarna är i en lite större teckengrad, 11 punkter, samt i en fet teckensnittsvariant för att bilda en tydlig kontrast mot övrig text.

4.5 Herrsingelsegrar

Den tredje grafiken beskriver antalet herrsingelsegrar i Swedish Open, sorterat på land (se bilaga 24).

4.5.1 Faktainsamling

I denna grafik har jag utgått från samma lista som i grafiken om spelarna med flest segrar. Jag sorterade segrarna efter land. Jag sorterade också ut en lista på de svenska herrsingelsegrarna i kronologisk ordning.

4.5.2 Bild

Till den här grafiken har jag inhämtat inspiration från en grafik från tidningen *Fortunes* (se bilaga 25). Antalet herrsingelsegrar representeras av proportionerligt i förhållande till antal segrar stora tennisbollar placerade efter ländernas geografiska förhållanden. Dock tyckte jag inte att detta räckte för att man skulle förstå att de var utplacerade geografiskt och jag valde därför att förtydliga detta med en stiliserad karta i bakgrunden. Tennisbollarna är i deras realistiska färg, en ljus gulgrön kulör, medan kartan är i en neutral ljusgrå färg. Detta för att visa på att tennisbollarna är den viktiga informationen.

4.5.3 Text

Betoningen på Sverige i rubriken är till för att locka mottagaren till att läsa grafiken. Ingressen är kort och till för att förtydliga innehållet i grafiken. I grafiken finns det också en faktaruta som visar de svenska herrsingelsegrarna med namn och årtal sorterat i kronologisk ordning.

4.5.4 Layout och typografi

Läsriktningen är från det övre vänstra hörnet (rubriken) och nedåt och åt höger (kartan). Till faktarutan med de svenska segrarna används tonplattorna som jag skrev om i 4.1.2. Brödtexten är det allmänna teckensnittsvarianten för brödtext, men siffror som antal segrar och årtal är framhävda med hjälp av en fet variant. I faktarutan har jag även använt röda fyrkanter framför varje seger för att markera varje ny rad.

4.6 Personal

I denna grafik (se bilaga 26) visar jag ett urval om vilka det är som arbetar med Swedish Open och hur många de är.

4.6.1 Faktainsamling

Informationen har jag fått från Christer Hult som är event manager för Swedish Open. De personalgrupper som han då visste antalet på var tre grupper (Christer Hult, personlig kommunikation, 24 april, 2006) – bollkallar (50 stycken), domare (25 stycken) samt personer i organisationskommittén (20 stycken).

4.6.2 Bild

I denna grafik har jag inspirerats av Otto Neuraths bildspråk *isotype* (se avsnitt 2.1.10) och presenterat siffrorna i ett *piktoverbogram* (se avsnitt 2.1.16). Detta för att göra statistiken mer intressant och lockande att titta på. Manéret på *piktogrammen* (se avsnitt 2.1.17) är inspirerat av de symboler som användes för olika sporter vid olympiska spelen i München 1972 (se bilaga 27).

4.6.3 Text

Texten består av en huvudrubrik som ska väcka mottagarens nyfikenhet, en ingress som förklarar innehållet i grafiken samt tre mellanrubriker som förklarar de tre olika piktverbogramen.

4.6.4 Layout och typografi

Layouten och typografin grundar sig på den för grafikerna allmänna typografin som beskrivs i 4.1.2. De tre piktverbogrammen la jag inuti varsin ram.

4.7 Publik

Denna grafik (se bilaga 28) visar hur publiken har ökat samt lite information om Swedish Open under de senaste fem åren.

4.7.1 Faktainsamling

Fakta till grafiken har jag hittat på Swedish Opens hemsida, förutom vilka länder som de vinnande spelarna i dubbeln tillhör, detta har jag fått söka runt på Internet för varje respektive spelare.

4.7.2 Bild

Hur publiken har ökat de senaste åren visar jag med ett manér som påminner om ett piktverbogram. Varje år representeras av en fiktiv läktare som blir mer fullsatt ju mer publikantalet ökar.

4.7.3 Text

Rubriken är till för att fånga läsarens uppmärksamhet och ingressen förklarar innehållet i grafiken. Under varje årtal finns en spalt med lite fakta om det aktuella året. I varje spalt finns någon kuriositet om året och vilket företag som var titelsponsor samt vilka spelare som segrade det år i singelturneringen och dubbelturneringen.

4.7.4 Layout och typografi

Ingress och rubrik följer den allmänna typografin satt i 4.1.2. Varje spalt ligger på en tonplatta i en rödbrun kulör för att likna en tennisbana med rödgrus som underlag. Brödtexten följer också den allmänna typografin, men viktiga delar i texten har förstärkts genom en fet teckensnittsvariant, exempelvis "Titelsponsor:".

4.8 Rackethistoria

Denna grafik visar en del ur tennisracketens historia – nämligen vilka material racketsträngen har tillverkats av (se bilaga 29).

4.8.1 Faktainsamling

Underlaget till denna grafik har jag inhämtat från International Tennis Federations hemsida. Där fanns bland annat bilder på mikroskopiskt uppförstora racketsträngar.

4.8.2 Bild

Bilderna på var materialet till racketsträngarna har tagits ifrån och tennisrackets från de aktuella tidsperioderna är tecknade med neutrala svarta konturbilder. Detta för att ge en symbolkänsla som jag hoppas ska tala tydligt och direkt till mottagaren. Från materialets källa till racketsträngen går en pil för att visa riktningen. Den uppförstora strängen har ritats med ett tekniskt illustrationsmanér, med tjockare linjer mot luft och tunnare linjer på själva objekten. För att förtydliga att det är en förstoring finns strängen i en pratbubbla.

4.8.3 Text

Rubriken är till för att väcka mottagarens nyfikenhet – vad har färtarm och Kevlar att göra med tennis? Ingressen ska fungera som en introduktion till grafiken. Innehållet visar tre olika tidsperioder där tre olika material har prövats. För varje tidsperiod/material finns en spalt med text som förklarar bakgrunden till varför man började använda materialet och om tillverkningen.

4.8.4 Layout och typografi

Rubriken och ingressen grundar sig på den för grafikerna allmänna typografin som beskrivs i 4.1.2. De tre tidsperioderna ligger på varsin tonplatta som också ingår i den allmänna typografin. Tonplattorna är dock inte linjerade upptill utan blir högre med tiden – detta för att visa på att det sker en förändring framåt.

Brödtexten följer också den allmänna typografin, men eftersom textstyckena inte är linjerade horisontellt upptill har jag valt att förtydliga ingången till textstyckena på två sätt. Det första är en röd fyrkant som ska dra åt sig blicken, dessutom är de tre-fyra första orden i textstyckena i en fet teckensnittsvariant.

4.9 Tennisboll

I denna grafik visas tennisbollens utveckling i tre steg. Från början var tennisbollen gjord av naturmaterial för att sedan tillverkas av gummi och plast (se bilaga 30).

4.9.1 Faktainsamling

De fakta som jag presenterar i grafiken har jag hittat på Internet. Framförallt har jag hittat informationen på International Tennis Federations hemsida, men också på andra sidor som beskriver tennisens historia.

4.9.2 Bild

Bilderna som beskriver hur de tre olika tennisbollarna ser ut är framtagna med tre olika manér. Den äldsta tennisbollen är handmålade med akvarell. Mellantidsbollen är framtagen i ett pixelbaserat datorprogram kallat Painter. Painter kan efterlikna

många handgjorda manér och tekniker såsom oljemåleri och tusch. Den sista bollen är en tennisboll som är uppskuren och sedan fotograferad. Genom att använda mig av dessa olika tekniker hoppas jag att manéret ska ge en känsla av att även bilderna kommer från olika tidsåldrar, där akvarellen är äldst och fotografiet yngst. För att ge tennisbollarna känsla av realism och få dem att lyfta fram mer har jag i Illustrator lagt till en skugga under bollarna.

4.9.3 Text

Rubriken är till för att väcka mottagarens nyfikenhet. Ingressen ska fungera som en introduktion till innehållet grafiken. Som jag tidigare nämnt är grafiken indelad i tre tidsperioder. Varje tidsperiod har en egen spalt som berättar om varför man använde det aktuella materialet.

4.9.4 Layout och typografi

Rubriken och ingessen grundar sig på den för grafikerna allmänna typografin som beskrivs i 4.1.2. De tre tidsperioderna ligger på varsin tonplatta som också ingår i den allmänna typografin. På varje tonplatta finns ett textblock. Varje textblock har en förtydligad läsning genom en röd fyrkant samt ett eller ett par ord i en fet teckensnittsvariant.

4.10 Tennishistoria

Denna grafik visar avsnitt ur Båstads tennishistoria (se bilaga 31).

4.10.1 Faktainsamling

Mycket av informationen är inhämtat från Sveriges Tennismuseum i Båstad. När jag besökte utställningen valde jag ut händelser som jag tänkte att mottagarna skulle finna intressanta.

4.10.2 Bild

Ett fotografi som visar tennis i Båstad på slutet av 1880-talet får verka som blickfång för att leda mottagaren till den första händelsen. Tidslinjen är gjord som en tennisspelare som skjuter iväg en boll, detta för att mottagaren lätt ska kunna identifiera grafiken med tennis.

4.10.3 Text

Rubriken är till för att väcka mottagarens nyfikenhet och att visa att det handlar om historia. Grafiken har ingen ingress då jag anser att tidslinjen och årtalen på de olika avsnitten ska signalera att det handlar om historia. Texterna är korta och enkla för att bara visa vissa ögonblick ur historien.

4.10.4 Layout och typografi

Rubriken grundar sig på den för grafikerna allmänna typografin som beskrivs i 4.1.2. De olika händelserna i historien ligger på tonplattor som följer det allmänna

utseendet för tonplattor. För att ge en viss struktur i layouten har jag låtit placera de olika händelserna i ett slags snedställda spalter.

För att enkelt kunna hitta var varje händelse befinner sig i tiden, går det en linje som avslutas av en prick på tidslinjen. Under tidslinjen finns var femte år utsatt – eftersom tiden går över tre århundraden är årtalen skrivna med fyra siffror. På grund av detta är årtalen lodrät skrivna för att få plats.

4.11 Tennisplaner

Denna grafik beskriver hur reglerna i tennis formades i början av tennishistorien (se bilaga 32).

4.11.1 Faktainsamling

Mycket av informationen i denna grafik har jag fått från The Lawn Tennis Associations hemsida.

4.11.2 Bild

För att illustrera att tennisreglerna har förändrats har jag valt att visa något som verkligen konkret förändrades i tennisens barndom – nämligen formen på tennisplanerna. Planhalvorna är tecknade i parallellperspektiv för att man lätt ska kunna jämföra deras mått. Manéret är mycket enkelt ritat i Illustrator och med endast grönt, vitt och grått.

4.11.3 Text

Rubriken är till för att locka mottagaren till att läsa grafiken – hur kom det sig att engelsmännen bestämde reglerna? I ingressen beskrivs bakgrundshistorien till hur den tennis vi spelar idag kom till. Ingressen i den här grafiken är menad som en inledning till resten av grafiken.

I grafiken finns fyra olika år då reglerna för tennisplanernas format har förändrats. I grafiken beskrivs också händelser inom tennis som skett under dessa år.

4.11.4 Layout och typografi

Rubriken och ingressen grundar sig på den för grafikerna allmänna typografin som beskrivs i 4.1.2. Då ingressen är så pass lång har jag indelat texten i två spalter för att inte få en för lång textrad, som därmed skulle vara mer svårläst (se 4.1.2).

4.12 Underlag

Den sista av grafikerna beskriver hur underlaget på tennisbanorna i Båstad har förändrats genom historien (se bilaga 33).

4.12.1 Faktainsamling

De fakta som används till denna grafik har jag inhämtat från utställningen på Sveriges tennismuseum.

4.12.2 Bild

I denna grafik har jag prövat att använda mig av ett handgjort manér, nämligen akvarell. De tre olika underlagen ligger på tre block som är tecknade i ett perspektiv som leder mot en punkt i övre mitten av grafiken. Detta för att ge stabilitet och balans till grafiken.

4.12.3 Text

Rubriken i grafiken förklarar innehållet i grafiken, men ska förhoppningsvis också locka mottagaren till fortsatt läsning. Ingressen ska förtydliga grafikens ämne ytterligare. I en varsin spalt beskrivs kort varför man valde det specifika underlaget.

4.12.4 Layout och typografi

I grafiken finns tre rubriknivåer för att skapa en tydlig hierarki. En huvudrubrik som är störst (36 punkter), en mellanrubrik som är betydligt mindre (16 punkter) och en underrubrik (11 punkter). Mellanrubrikerna beskriver de tre olika materialen och följs av pilar till bilderna på materialen. Underrubrikerna leder blicken till de tre olika textstyckena som beskriver de olika materialen. För att ytterligare förtydliga läsningången till textstyckena är de 5-6 första orden i en fet teckensnittsvariant.

5 Utprovningens struktur

Enligt Lennart Strand (Frank et al, 2004, s. 196) är det som är tydligt för skaparen av en grafik som (förhoppningsvis) är insatt i ämnet inte alltid tydligt för mottagaren. Strand menar att det därför är mycket viktigt att testa det färdiga resultatet på omgivningen för att försöka förstå mottagaren. För att ta reda på om de teorier jag använt mig av vid framtagningen av grafikerna fungerar i realiteten har jag därför gjort en utprovning med hjälp av enkäter mot målgruppen.

5.1 Utprovningens syfte

Det konkreta syftet med utprovningen är att se om målgruppen finner grafiken intresseväckande och informativ. Syftet är också att se om målgruppen finner några oklarheter i grafiken. Slutligen vill jag också i utprovningen få fram vad målgruppen anser om respektive grafiks manér. Genom att ställa frågor i enkäten kring detta hoppas jag att utprovningen får en hög validitet. Validiteten av utprovningen värderas av att utprovningen mäter det som den avsett att mäta. Validiteten styrs på så sätt av utprovningens reliabilitet – hur pass sanningsenliga och tillförlitliga uppgifterna som kommer fram i utprovningen är (www.ne.se 2006c).

5.2 Målgrupp

Mitt mål har varit att utprova mot fem personer, vilket enligt Annica Nordegren är ett tillräckligt urval för detta examensarbete då det ändå kan ge en riktning till hur grafiken har fungerat (Nordegren, e-post, 12 maj, 2006). Eventuella uppenbara brister och oklarheter kan också upptäckas genom en utprovning mot ett litet urval. Jag har strävat efter att utprova mot en bred målgrupp. Åldersgruppen ska vara spridd mellan 20 år och 55 år. Hälften av försökspersonerna ska ha någon form av högre utbildning vid universitet eller högskola. Hälften av försökspersonerna ska vara kvinnor. Hälften av försökspersonerna ska läsa *Dagens Industri* regelbundet.

5.3 Försöket

Utprovningen har skett på så sätt att jag har stått i ett köpcentrum och bett folk att vara med på min utprovning. För att se om försökspersonen först är lämpligt för mitt test har jag först frågat personen hur gammal den är, hur hög utbildning den har och om den läser *Dagens Industri* regelbundet. Utprovningen har sedan skett på ett café där jag visat en grafik i taget och sedan ställt ett antal frågor. För att få försökspersonerna att kunna tänka objektivt har jag valt att inte berätta att det är jag som gjort grafikerna. Eftersom utprovningen tar relativt lång tid – cirka en halv timme – har försökspersonerna belönats med något att dricka samt en trisslott.

5.4 Frågor

Till varje grafik har jag ställt sex frågor:

1. Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?
2. Är layouten lättöverskådlig?
3. Hur upplevde du texterna?
4. Är det något som är otydligt i grafiken?
5. Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?
6. Passar manéret till innehållet i grafiken?

De första fyra frågorna är till för att ge en riktning till svaret på examensarbetets huvudfrågeställning – ”*Hur gör man intresseväckande och informativ grafik till dagspress?*”. Den första frågan är till för att se hur intresset till grafiken har väckts. Fråga 2 till 3 är till för att undersöka hur informationen i grafiken har fungerat. De två sista frågornas syfte är att försöka ge en riktning till svaret på examensarbetets underliggande frågeställning: ”*Hur påverkar manéret i illustrationen grafiken och trovärdigheten?*”

Jag har också visat en utskrift med ett exempel på hur sidan kommer att se ut med orienteringskartan och en av de tio grafikerna. För att se hur den sammansatta sidan fungerar informativt och vad den ger för intryck har jag ställt tre frågor:

- Vad är ditt första intryck av den sammansatta sidan?
- Fungerar layouten?
- Fungerar grafikerna ihop?

Slutligen har jag också frågat om försökspersonen har något övrigt att kommentera på all grafik jag visat.

Svaren på frågorna 2, 4, 5 och 6 har ofta bara varit ”ja” eller ”nej”, men ibland har också försökspersonerna givit kommentarer. Svaren på frågorna i utprovningen redovisas i nästa kapitel – resultat. I kapitlet slutsatser redovisar jag också en sammanställning på hur många ”ja” eller ”nej” som har genererats av respektive fråga 2, 4, 5 och sex hos alla grafiker.

6 Resultat av utprovning

Även om utprovningen har skett mot en relativt liten urvalsgrupp, endast fem personer, har utprovningen varit relevant för examensarbetet. Detta eftersom svaren kan visa en riktning mot hur grafikerna fungerat samt visa på uppenbara brister i grafiken.

Utprovningen visade inga större brister, utan det var ofta bara små detaljer som behövde förändras. I detta avsnitt kommer jag att redovisa de svar jag fick från min utprovning. På frågorna 2, 4, 5 och 6 (se avsnitt 5.4) har svaren i regel varit ”ja” eller ”nej”. Vid vissa tillfällen då försökspersonen bara stört sig på en mindre detalj har jag dock fått svaret ”nja”. Vid frågorna 2, 4, 5 och 6 visar jag antalet ”ja”, ”nja” och ”nej” som figurer för att kunna ge en snabb överblick. I figurerna kan man också utläsa om det är en kvinna eller man som har gett svaret. Efter redovisningen av svaren och kommentarerna på frågorna redovisar jag de korrigeringar jag valt att göra på respektive grafik.

De personer som ingick i utprovningen hade följande bakgrundsdata:

- Kvinna, 20 år gammal, läser inte *Dagens Industri*, cirka 1 års utbildning på högskola.
- Man, 29 år gammal, läser *Dagens Industri* regelbundet, ingen högre utbildning.
- Kvinna, 35 år gammal, läser inte *Dagens Industri*, 7 års utbildning på universitet.
- Kvinna, 46 år gammal, läser *Dagens Industri* regelbundet, ingen högre utbildning.
- Man 54 år gammal, läser *Dagens Industri* regelbundet, 3 års utbildning på universitet.

6.1 Orienteringskarta

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av orienteringskartan. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Då jag korrigerat så lite i denna grafik visas den korrigerade grafiken redan i bilaga 19.

6.1.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

”Ser bollen som kommer instudsande – ser snyggt och kul ut. Väldigt snyggt man blir nyfiken och vill titta på alla små detaljer. Jättesnygg sida. Lättöverskådligt och lättförståeligt. Bra med lägeskartan. Bra att banorna syns tydligt. Ser bra ut, rolig idé med bollen som studsar. Det är roligt och trevligt att pilen från Båstad är en boll som studsar. Fint med genomgående. Tydligt.”

6.1.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

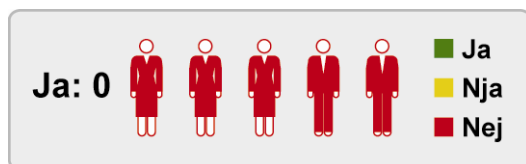
6.1.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

"Bra, lagom, kort och koncist. Bra. Bra och lättläst lagom mycket text. Bra, men i ingressen stryk ända, skriv de istället för dem. Kanske också kasta om sista meningen börja med Spelarna har röstat fram istället. Intressant och kul."

6.1.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

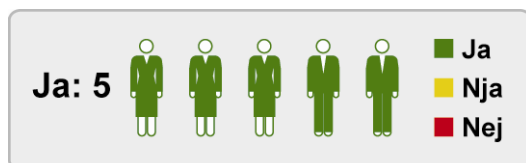
6.1.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.1.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

6.1.7 Korrektur

Då utprovningen inte visade några otydligheter med bilderna eller layouten i orienteringskartan har jag inte ändrat något där. Däremot har jag följt de råd angående texten i ingressen. Jag har strukit ordet ända samt kastat om den sista meningen. Innan lydde meningen: "Tävlingen har fått utmärkelsen 'Världens bästa tennisturnering', framröstat av spelarna, flera år i rad." Genom att kasta om ordningen i meningen kunde jag förenkla meningsbyggnaden.

6.2 ATP-pengar

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken om ATP-prispengarna. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Den korrigerade grafiken finns i bilaga 34.

6.2.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

"Det är lite lite skillnad mellan den blå och grå färgen – tycker att dem flyter ihop. Pedagogiskt innehåll. Bra att det är stor rubrik. Tittar sen på kartan, blicken dras till den gula pricken. Man förstår att det är Europa och statistik. French open och wimbledon är verkligen stora. Första jag tänker på är att Wimbledon är verkligen jättestort."

6.2.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

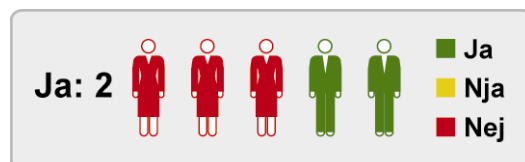
6.2.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

"Bra – lätt att läsa. Bra. Bra innehåll. Bra, men kanske ska skriva Swedish Open istället för Båstad i rubriken."

6.2.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

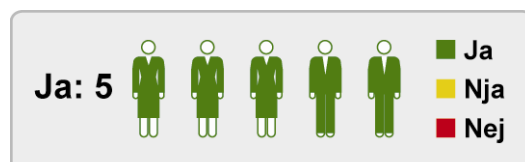

Kommentarer:

"Ja, färgerna på länderna är för lika, samt nummer tolv ligger lite för nära en stapel i diagrammet. Ja, stapeln för Wimbledon går ut nästan till kanten – man kan tro att den fortsätter."

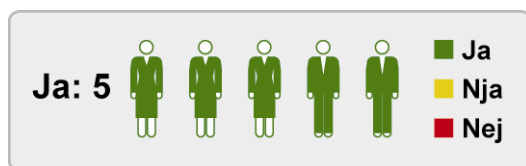
6.2.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.2.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

6.2.7 Korrektur

Jag har ändrat rubriken, förut lydde den: "Båstad tillhör småturneringarna" Detta kunde upplevas som aningen förvillande eftersom Båstad inte nämndes för övrigt i grafiken. Istället för Båstad står det nu Swedish Open.

Jag har gjort den blå färgen på kartan starkare i sin kulör samt den grå färgen på kartan ljusare för att förtydliga kontrasten mellan dem. Jag har flyttat ner 12: an så att den inte längre tangerar en stapel. Jag har dessutom förminskat staplarna på bredden så att stapeln för Wimbledon inte längre går ut mot kanten.

6.3 Hall of fame

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken om de spelare som har mer än en herrsingelseger. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Den korrigerade grafiken finns i bilaga 35.

6.3.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

"Att tennisbollstuben försvinner lite grann. Roligt upplägg, kul. Bra balans mellan text och bild. Gillar gröna färgen. Bra med tennisbollarna. Den är tilltalande på grund utav att fotografierna. Snygg färg. Tennisbollarna visar tydligt och trevligt. Svartvita foton gör att det ser seriöst ut. Magnus Gustafsson är en okänd man för mig, lite överraskande."

6.3.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

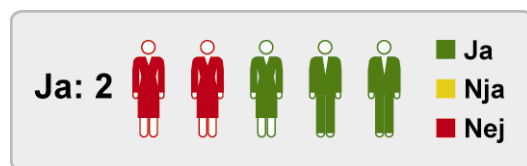
6.3.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

"Lättlästa. Bra och lagom långa. Lagom lång och bra. Bra."

6.3.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

Kommentarer:

Ja, tuben. Ja, det går inte riktigt att se att det är en tub. Ja, höljet kring tennisbollarna är lite otydligt.

6.3.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.3.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

6.3.7 Korrektur

Tre av fem anmärkte på att tuben för tennisbollarna inte syntes tydligt nog. Därför valde jag att rita om bilden och ge tuben en blåaktig nyans.

6.4 Herrsingelsegrar

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken om herrsingelsegrar i Swedish Open, sorterat på land. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Den korrigerade grafiken finns i bilaga 36.

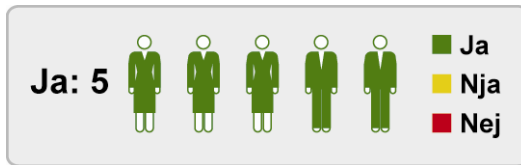
6.4.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

”Sverige är stort! Lättöverskådlig och väldigt tydligt. Tycker om tennisbollarna. Tennisbollar i cirklarna. Kul med tennisbollarna. Sverige är ett stort tennisland i varje fall i Båstad.”

6.4.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

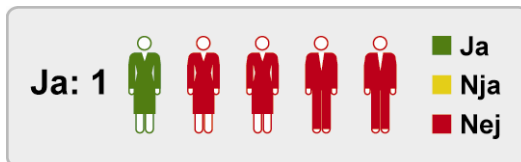
6.4.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

"Bra, men ta bort ända och skriv sedan istället i ingressen, ända känns som talspråk. Bra. Lättlästa. Bra, men stryk ända i ingressen."

6.4.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

Kommentarer:

"Ja, den grå färgen på kartan är lite för mörk, bollarna försvinner lite skulle vara bättre med större kontrast."

6.4.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.4.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

6.4.7 Korrektur

I denna grafik har jag ändrat två saker. Den första saken är att jag har strukit ordet ända då det upplevdes som talspråk. För det andra har jag låtit kartan få en ljusare grå till fördel för tennisbollarna som kommer fram mer.

6.5 Personal

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken som visar hur mycket personal som behövs för att driva Swedish Open. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrekturen jag gjort i grafiken. Den korrigerade grafiken finns i bilaga 37.

6.5.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

"Kollar på bollkallarna – de är väldigt många. Lite lite innehåll och text – det känns som om bilderna tar över för mycket. Bra, välbalanserad och informativ. Lite förskräckt att det är en liten armé, men får sen förklarat vad det är för något. Att det är många som jobbar med Swedish Open och att det är väldigt många bollkallar."

6.5.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

Kommentarer:

"Nja, snygg och bra strukturerad, men lite konstigt att rutan till höger är så mycket högre än de andra. minska bredden på bollkalle-rutan för att ha mer luft kring."

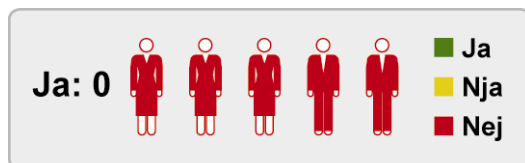
6.5.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

"Bra och lagom mycket information. Lättläst och bra. Bra och lättläst. Bra och intressant."

6.5.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

6.5.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.5.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

Kommentarer:

"Nja, kanske lite tråkigt med bara svart och grått."

6.5.7 Korrektur

Det här är den grafik jag korrigerat mest. Piktoverbogramen upplevdes som för stora, layouten upplevdes som trång och hela grafiken upplevdes som grå. För det första har jag förminskat piktoverbogramen för att skapa mer luft i layouten. Tidigare låg piktoverbogramen på en vit botten med en ram runt, nu har jag valt att istället lägga dem på en blå tonplatta för att ge färg åt grafiken. Jag har också linjerat de två högra tonplattorna samt gjort radlängden på ingressen längre.

6.6 Publik

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken som visar hur publikantalet har ökat under de senaste fem åren. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Den korrigerade grafiken finns i bilaga 38.

6.6.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

"Det blir fler och fler för varje år. Texterna jättebra – kul med publiken. Färgerna stämmer överens med miljön – rött grus. Det är intressant och trevligt förstår direkt vad det föreställer. Att det blivit alltmer folk på läktaren."

6.6.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

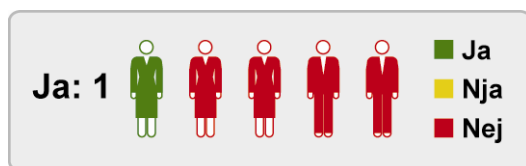
6.6.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

"Bra, men Swedish open valdes för första gången står två gånger! Lättlästa. Bra innehåll och lättläst. Mitt första intryck är att det är mycket text, men det är bra på så sätt att det är lätt att välja vad man vill läsa. Bra."

6.6.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

Kommentarer:

"Ja, skulle vara bättre om människorna vore lite ljusare grått, blir lite grötigt just nu."

6.6.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.6.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

6.6.7 Korrektur

På något sätt hade jag råkat skriva in samma text två gånger. Detta är nu korrigerat med att jag lagt in den rätta texten. Jag har också gjort människorna i publiken i en ljusare grå. Då jag korrigerat så lite i denna grafik visas den korrigerade grafiken redan i bilaga 28.

6.7 Rackethistoria

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken om racketsträngens historia. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Den korrigerade grafiken finns i bilaga 39.

6.7.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

"Kul detalj att skorstenen flyger upp! Tänker på tennis lite industri och djuravling. Intressant innehåll. Tänker på jordbruk – inte tennis, samtidigt humoristiskt med att det var får, ko och sen fabrik. Klart intressant. Ja, att jag inte visste att det var fårtarm och kotarm – intressant att läsa om."

6.7.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

Kommentarer:

"Bra med stegringen, gör att det blir tydligt att det är senare tid."

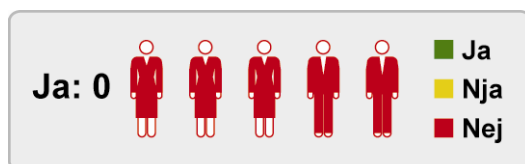
6.7.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

"Bra, men skriv 'materialet' istället för 'material på nylon' Bra strukturerade och lättlästa. Bra, mycket information men ändå lättläst. Lättlästa och informativa. Intressanta texter, men man kanske skulle skriva beroende av istället för på grund av. Bra och lagom långa."

6.7.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

6.7.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.7.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

Kommentarer:

"Nja, associerar det inte så mycket till tennis."

6.7.7 Korrektur

Det enda jag korrigerat i denna grafik är att jag har bytt ordet material mot materialet. Jag fick kommentaren att man inte associerade grafiken direkt till tennis. Detta anser jag dock inte vara värt att ta hänsyn till, då jag tror att när

grafiken kommer in i sitt sammanhang och när man läser texten kommer att associera till tennis.

6.8 Tennisboll

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken om tennisbollens historia. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Den korrigerade grafiken finns i bilaga 40.

6.8.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

"Fastnar nere på läderbollen – vet ej varför. Hajar till lite på djurhår – intressant – vad gör det här? Tydlig och rolig rubrik. Lättöverskådligt. Tycker den ser välbalanserad och bra ut. Spännande, skojigt och intressant. Intressant att det har så gammal historia. Första bilden intressant. Läderbollen ser verkligen gammal ut."

6.8.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

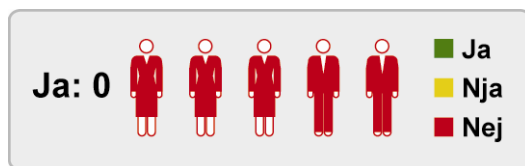
6.8.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

"Konstigt formulerat i avsnittet om, gummibollen 'efter ett tag upptäckte man dock att förbättra bollen med flanell' lägg till – 'man kunde' istället. Bra och lagom mycket information, inte för mycket eller för lite. Lika långa texter ger ett bra lästempo. Bra och lättläst. Tyckte de var lättlästa och informativa, lagom långa. Intressanta. Bra."

6.8.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

6.8.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.8.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

6.8.7 Korrektur

Då det inte var något som ansågs otydligt i denna grafik är det enda jag korrigerat i texten där jag har lagt till ”man kunde”.

6.9 Tennishistoria

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken om Båstads tennishistoria. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Då jag korrigerat så lite i denna grafik visas den korrigerade grafiken redan i bilaga 31.

6.9.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

”Tittar på bilden, är intressant ser ut att vara för länge sen. Kul med bollen som åker iväg. Rubriken säger mycket, gillar tidsaxeln. Att den ser lite lätt och luftig ut – tänker på tennis ser på en gång vad det handlar om. Det är roligt att gubben slår bollen som blir en tidsaxel. Intressant med bilden. Mycket har hänt i Båstad sedan slutet av 1880-talet.”

6.9.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

Kommentarer:

”Tittar på bilden, den är intressant eftersom det ser ut att vara för länge sen. Kul med bollen som åker iväg.”

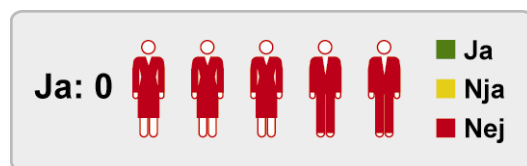
6.9.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

”Kort och koncist. Precis lagom mycket information. Bra och lättlästa. Bra, men skriv 1880-talets slut istället för slutet av 1880-talet ovanför bilden. Bra.”

6.9.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

6.9.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.9.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

6.9.7 Korrektur

Inga direkta oklarheter kom fram i utprovningen av denna grafik. Formuleringen "Slutet av 1880-talets" upplevdes som störande och ändrades till "1880-talets slut" för att bli mer enhetlig med de andra årtalen.

6.10 Tennisplaner

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken om hur reglerna för tennis förändrades i tennisens barndom. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Då jag korrigerat så lite i denna grafik visas den korrigerade grafiken redan i bilaga 32.

6.10.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

"Tennisplanerna blir större med tiden. Lite oklart först. Förstår inte först vad banorna gör där men förstår sen när jag läser texten. Ser bra ut. Intressant, kände inte till att det är lång historia. Intressant med timglasformen."

6.10.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

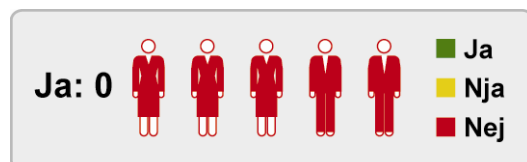
6.10.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

”Bra intressant information. Även för mig som är icke sportintresserad intressant historiskt sett. Lagom långa och lagom mycket info. Bra. Lättöverskådligt och lättläst. Lagom mycket info. Intressanta. Lättläst och kul Lätt att ta till sig.”

6.10.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

6.10.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.10.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

6.10.7 Korrektur

Inga kommentarer om oklarheter i denna grafik kom fram vid utprovningen. Jag har därför inte korrigerat något.

6.11 Underlag

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av grafiken som visar vilka underlag man spelat på under Båstads tennishistoria. Först redovisar jag resultaten för de sex frågorna och sedan det korrektur jag gjort i grafiken. Den korrigerade grafiken finns i bilaga 41.

6.11.1 Vad är det första du tänker på när du tittar på grafiken?

Kommentarer:

"Tre olika planer blicken fastnar på gräset – ser levande ut. Väldigt tydligt och bra – snyggt! Bra balans i färgerna. Lättillgängligt. Trevligt med gräset. Visste inte att man har spelat på cement – intressant."

6.11.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

Kommentarer:

"Ja, väldigt lättöverskådlig. Ja mycket, men texterna om de tre underlagen är lite otydliga när de är snedställda."

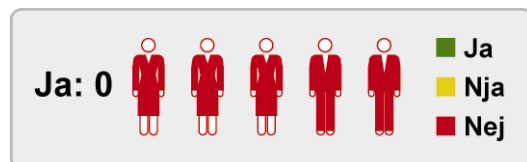
6.11.3 Hur upplevde du texterna?

Kommentarer:

"Bra och tydliga. Relevant och lagom mycket. Bra, lagom långa texter. Intressanta och lättillgängliga."

6.11.4 Är det något som är otydligt i grafiken?

Svar:

6.11.5 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Svar:

6.11.6 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Svar:

6.11.7 Korrektur

Texterna om de olika materialen låg förut snedställda för att mer smälta in i perspektivet i bilden. Detta upplevdes som störande och de ligger nu istället horisontalt.

6.12 Sammansatt sida

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av en sida där jag satt ihop orienteringskartan och en av de tio grafikerna för att visa hur den tänkta tidningssidan kommer att se ut. Först redovisar jag resultaten för de tre frågorna jag ställde vid utprovningen och sedan det korrektur jag gjort i grafiken.

6.12.1 Vad är ditt första intryck av den sammansatta sidan?

Kommentarer:

"Det ser bra ut. Det är en sida som jag skulle börja läsa även om jag inte är intresserad av tennis. Ser inbjudande ut. Lättöverskådligt. Bra färgharmoni. Text, bild och form harmoniskt. Det ser fint ut. Ser väldigt bra ut."

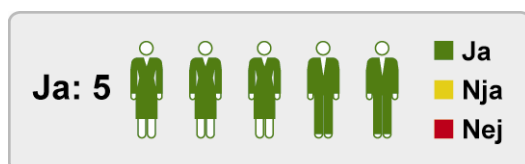
6.12.2 Är layouten lättöverskådlig?

Svar:

6.12.3 Fungerar grafikerna ihop?

Svar:

6.13 Övriga kommentarer

I detta avsnitt redovisar jag resultatet från utprovningen av de övriga kommentarer försökspersonerna hade att lämna.

Kommentarer:

"Man ser ändå ett slags mönster med layouten. Snyggt och lättöverskådligt. Passar nog både insatta och icke insatta. Helhet väldigt klart och tydligt. Lättlästa texter. Text och bild harmoniserar med varandra. Får lust att åka dit. Allmänt sett ser väldigt bra och lättöverskådligt ut."

7 Källkritik

7.1 Källor till grafikerna

Jag har strävat efter att använda mig av så trovärdiga källor som möjligt. Jag har därför när jag sökt efter fakta till grafikerna använt mig främst av organisationer som har hög trovärdighet inom tennisvärlden. Vid fakta om Swedish Open har jag sökt mig till primärkällan – själva organisationen som ligger bakom Swedish Open. Jag har inhämtat mycket av min information via Internet, men jag har då främst använt mig av de webbplatser som tillhör större organisationer. Vid fakta om tekniken och reglerna bakom tennis har jag framförallt sökt mig till International Tennis Federations (ITF) webbplats. ITF grundades 1911 och är den organisation som sätter upp reglerna för tennis och bestämmer vilken utrustning som får användas vid tävlingar. Vid fakta om ATP-touren har jag använt mig av webbplatsen för Association of Tennis Professionals som arrangerar touren. Vid fakta om tennishistoria i Båstad har min primärkälla varit Sveriges Tennismuseum.

Vid vissa tillfällen i början av mitt arbete, när jag inte hittat informationen jag söker hos mina primära källor, sökte jag efter detta på andra webbplatser via sökmotorn Google. Under min första vecka hade jag till exempel tagit en lista med herrsingelsegrare från den fria encyklopedin Wikipedia, när jag sedan kom till Tennismuseet märkte jag att dessa fakta inte stämde. Detta har gjort att jag har lärt mig att försöka använda så trovärdiga källor som möjligt till grafiken.

7.2 Källor till denna rapport

I arbetet med uppsatsen har jag främst använt mig av litteratur som jag känner till sedan tidigare via vår utbildning. Jag har använt mig mest av tre böcker: *Bild och form för informationsdesign*, *Tredje Språket - kommunikation med flera sinnen* samt *Information Design, an introduction*.

Bild och form för informationsdesign är skriven av lärare och forskare vid avdelningen för Informationsdesign vid Institutionen för Innovation, Design och Produktutveckling vid Mälardalens Högskola. Jag har särskilt använt mig av det kapitel som heter ”Diagram och nyhetsgrafik”. Kapitlet är skrivet av Lennart Strand som är universitetslektor i informationsdesign och har en bakgrund som bland annat journalist och grafisk formgivare. Strand har gjort en del enkäter tillsammans med Rune Pettersson, professor i Informationsdesign, som han baserar sina påståenden på. Enkäterna är ofta utprovade mot studenter på Mälardalens högskola och kan därför ha en lägre trovärdighet på grund utav en liten urvalsgrupp.

Tredje Språket – kommunikation med flera sinnen är skriven av Jan-Erik Ander som har mer än trettio års erfarenhet av kommunikation med tredje språket. I boken beskrivs hur man kommunicerar med hjälp av det tredje språket. Boken innehåller väldigt mycket information om informationsgrafik och nyhetsgrafik. De åsikter som förs fram i boken grundas dock oftast på Anders erfarenheter och inte på vetenskapliga bevis. Till bokens försvar ska dock sägas att förordet är skrivet av Sven Lidman som en auktoritet inom kunskapsområdet och han kallar boken för ”ett pionjärverk i sitt slag”.

Information Design, an introduction är skriven av Rune Pettersson som är professor i informationsdesign vid Mälardalens högskola. Pettersson är också adjungerad professor vid Appalachian state University i USA. Boken har hög trovärdighet då de påståenden som Pettersson för fram hänvisas till vetenskapliga studier och forskningsresultat.

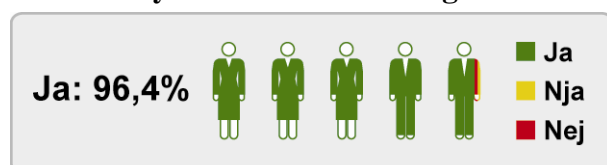
8 Slutsatser

Även om utprovningen har skett mot endast fem personer har detta gett en indikation på brister i grafiken som sedan har korrigerats. Frågorna 2, 4, 5 och 6 (se avsnitt 5.4) gav försökspersonerna antingen ”ja”, ”nja” eller ”nej” som svar. Jag redovisar i detta kapitel en sammanställning av svaren på dessa frågor. Svaret ”nja” har uppkommit vid de tillfällen då försökspersonen funnit någon liten detalj i grafiken som gjort att den inte kunnat ge ett klart ”ja” eller ”nej”. Varje fråga har genererat 55 svar (fem personer gånger elva grafiker) och från dessa svar har jag räknat samman hur många ”ja”, ”nja” respektive ”nej” som utfallit. Jag har därefter räknat ut hur många procent av svaren som är ”ja”, ”nja” eller ”nej”. Vid sammanställningen av svaren på frågorna kan jag dra slutsatsen att de teorier jag stött mig på har gett ett gott resultat. Resultatet av sammanställningen visas i avsnitten nedan i slutsatserna kring god informationsgrafik och manér.

8.1 Bra informationsgrafik

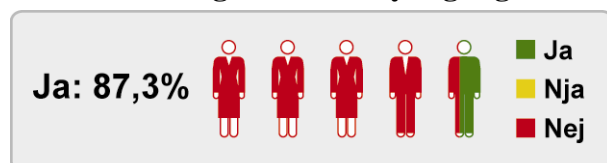
Min huvudfrågeställning i examensarbetet har varit: *Hur gör man intresseväckande och informativ grafik till dagspress?* I min utprovning har jag ställt två frågor till varje grafik för att se hur grafiken fungerar informativt. Den första jag ställt: *”Är layouten lättöverskådlig?”* Detta för att se hur läsningen av grafiken fungerar. Den andra frågan jag ställt har varit: *”Är det något som är otydligt i grafiken?”* Detta för att se om det finns några uppenbara oklarheter eller om försökspersonen inte förstår innehållet i grafiken. Dessa två frågor har gett antingen ”ja”, ”nja” eller ”nej” som svar. Nedan har jag gjort en sammanställning av genomsnittet av svaren på dessa frågor. Det vanligaste svaret visas i procentandelar av antal svar:

8.1.1 Är layouten lättöverskådlig?

Vid endast två tillfällen har någon svarat att den inte tyckt att layouten har varit lättöverskådlig. Svaren gav 53 ”ja”, ett ”nja” och ett ”nej”. Vid svaret ”nej” var det textblock som var snedställda och fick därmed sämre läsbarhet (sämre informationsdesign). Vid svaret ”nja” var det en person som tyckte att det var för lite luft mellan de olika elementen i grafiken. I det stora taget har dock layouterna upplevts som lättöverskådliga.

8.1.2 Är det något som är otydligt i grafiken?

Vid sju tillfällen av 55 har någon sagt att det är något som är otydligt i grafiken. Detta har dock alltid varit små detaljer som har varit lätta att rätta till. Till exempel på ”Hall of fame”-grafiken där tre personer angav att tuben runt tennisbollarna syntes lite dåligt. Försökspersonerna har dock alltid förstått innehållet i grafiken. Av detta drar jag slutsatsen att grafikerna har haft ett högt informativt värde.

8.1.3 Riktlinjer för god informationsgrafik

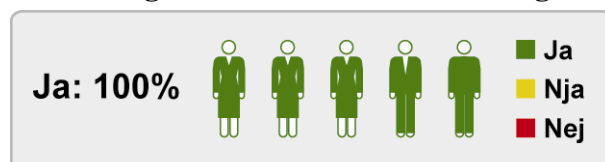
Syftet med utprovnigen var att få en riktning till hur de teorier inom informationsdesign som jag tillämpat fungerade i verkligheten. Av det sammanställda resultatet kan jag dra slutsatsen att det verkar som om informationsdesign fungerar i praktiken. Detta innebär att om man använder sig av god informationsdesign med hög läsbarhet, läslighet och som är läsvärd för mottagaren får man också bra informationsgrafik. Jag har också kommit fram till ett antal riktlinjer för att skapa bra informationsgrafik:

- **En tydlig ingång till grafiken** – genom till exempel en intresseväckande rubrik.
- **Guida läsaren genom grafiken** – till exempel genom att ha en hierarki i typografin för de olika textelementen eller genom att ha tydliga läsningångar till textstycken.
- **Inget pynt eller dekor** – de element som finns med i grafiken ska finnas där för att förmedla ett budskap.
- **Kontraster** – i styrka, färg eller form förtydligar skillnader.
- **Lättfattligt språk** – tala enkelt och direkt.

8.2 Manér

En underliggande frågeställning i detta examensarbete har varit: *Hur påverkar manéret i illustrationen grafiken och trovärdigheten?* Jag har därför försökt att använda mig av andra tekniker än Illustrator, till exempel akvarell eller 3D. Jag har också använt mig av icke-konventionella sätt att visa statistik på, till exempel i form av tennisbollar. För att få en riktning till hur dessa manér påverkade grafiken och trovärdigheten har jag i utprovnigen ställt två frågor: ”Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck” och ”Passar manéret till innehållet i grafiken?” Dessa två frågor har gett antingen ”ja” eller ”nej” som svar. Nedan har jag gjort en sammanställning av genomsnittet av svaren på dessa frågor. Det vanligaste svaret visas i procentandelar av antal svar:

8.2.1 Ger grafikens manér ett trovärdigt intryck?

Vid min utprovning var det dock inget manér som inte avgav ett trovärdigt uttryck hos försökspersonerna. Vid alla tillfällen var svaret på frågan ”ja”. Av detta drar

jag slutsatsen att om grafiken och illustrationerna är utformade på ett informativt sätt drar själva tekniken eller manéret inte ner trovärdigheten på grafiken.

8.2.2 Passar manéret till innehållet i grafiken?

Vid endast två tillfällen av 55 fick jag av en av försökspersonerna svaret ”nja” till att manéret inte passade till innehållet i grafiken. Vid det ena tillfället tyckte försökspersonen att manéret inte gav associationen till tennis tillräckligt. Vid det andra tillfället tyckte försökspersonen att manéret var för grått.

Av detta drar slutsatsen att manéret påverkar mottagarens associationer, både på gott och ont. Till exempel fick jag svaret: ”Första bilden intressant. Läderbollen ser verkligen gammal ut.” på en bild som var framställd med akvarell. Men det kan också vara negativt som till exempel när betraktaren inte associerade manéret till tennis.

8.3 Vidare forskning

Jag har knappt skrapat på ytan vad det gäller användningen av olika manér i informationsgrafik för dagspress. Intressant vore att göra samma grafik med hjälp av olika manér och sedan utprova den. Vidare har jag utprovat mot endast en liten grupp människor, endast fem personer, och kan därför inte dra några generella slutsatser. Det vore därför intressant att utprova materialet mot en större grupp.

Vidare vore det intressant att testa grafiken i ett ögonrörelsemätning-laboratorium för att se om mina teorier om hur mottagarna ska läsa grafiken stämmer. Kommer de att följa läsriktningen från det övre vänstra hörnet ner mot det nedre högra hörnet?

8.4 Slutord

Det har varit riktigt roligt att göra detta examensarbete. Mycket beror på att jag har fått ta ansvar för mycket av innehållet i grafikerna själv. Det har varit intressant att själv få välja ämnen och anpassa innehållet.

9 Källförteckning

9.1 Referenser till grafikerna

9.1.1 Tryckta källor

- Society of news Design – espanol, SND-E. (2003). *Malofiej – 10th world infographics awards*. Navarra: Edificio de Bibliotecas. ISBN 84-96309-05-03
- Society of news Design – espanol, SND-E. (2004). *Malofiej – 11th world infographics awards*. Navarra: Edificio de Bibliotecas. ISBN 84-96309-05-03
- Society of news Design – espanol, SND-E. (2005). *Malofiej – 12th world infographics awards*. Navarra: Edificio de Bibliotecas. ISBN 84-96309-15-00
- Mijksenaar, Paul. (1999). *Open Here*. New York: Joost Elffers Books. ISBN 0-500-28170X
- Modley, Rudolf. (1976). *Handbook of pictorial symbols*. New York: Dover Publications. ISBN 0-486-23357-X

9.1.2 Elektroniska källor

- <http://www.atptennis.com/en/>
- <http://www.itftennis.com/>
- <http://www.lta.org.uk/>
- <http://www.ne.se/>
- <http://www.realtennis.gbrit.com/>
- <http://www.wikipedia.org/>

9.1.3 Muntliga källor

- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-03
- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-04
- Jansson, Lars. Intervju. 2006-04-04
- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-05
- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-10
- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-17
- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-19
- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-24
- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-26
- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-05-02
- Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-05-08

9.1.4 Utställningar

- Sveriges Tennismuseum, Båstad, 2006-03-13.

9.2 Referenser till rapporten

9.2.1 Tryckta källor

- Ander, Jan-Erik (2003). *Tredje språket – kommunikation med flera sinnen*.
Värnamo: Bokförlaget Arena i samarbete med Bild & Ord Akademin.
ISBN 91-7843-183-2
- Backman, Jarl. (1998). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-00417-6
- Bergström, Bo. (2000). *Effektiv visuell kommunikation, andra upplagan*. Borås: Carlsson Bokförlag. ISBN 91-7203-863
- Berndal, Bo. (1990). *Typiskt typografiskt*. Trelleborg: T. Fischer & Co. ISBN 91-7054-670-3
- Dagens Industri. (2006). *Affärstidningen för hela näringslivet Sverige*. Stockholm: Dagens Industri.
- Frank, Lasse. Frohm, Jan. Holmberg, Sven. Johansson, Peter. Meldert, Mattias. Strand, Lennart. Pettersson, Rune (Red.) (2004). *Bild & form för informationsdesign*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-03382-6
- Hellmark, Christer (2000). *Typografisk handbok*. 4:e uppl. Stockholm: Ordfront förlag. ISBN 91-7324-765-0
- Jais-Nilsen, Eva. (2004). *Tidskriftsdesign*. Värnamo: Ordfront förlag. ISBN 91-7037-036-2
- Johnson, Paul (2003). *Art: A new history*. USA: Harper Collins. ISBN 00-6053-075-8
- Lindblad, Inga-Britt. (1998). *Uppsatsarbete. En kreativ process*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-00797-3
- Lindblad, Inga-Britt. (1998). *Uppsatsarbete. En kreativ process..* Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-00797-3
- Pettersson, Rune. (2002). *Information Design – An introduction*. Eskilstuna: Mälardalens högskola. ISBN 91-85334-09-X
- Pettersson, Rune. (2003a). *Ord, bild & form – termer och begrepp inom informationsdesign*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-03177-7
- Pettersson, Rune. (2003b). *Rubriker – bruk och missbruk*. Nyköping: Stiftelsen Institutet för mediastudier. ISBN 91-7055-294-0
- Pettersson, Rune. (2006). *Det gula häftet – anvisningar och råd för examensarbete och C-uppsats i informationsdesign*. Eskilstuna: Institutionen för Innovation, Design och Produktutveckling.
- Rajamanickam, Venkatesh. (2005). *Infographics seminar handout*. Ahmedabad: National Institute of Design.
- Society of news Design – espanol, SND-E. (2003). *Malofiej – 10th world infographics awards*. Navarra: Edificio de Bibliotecas. ISBN 84-96309-05-03
- Society of news Design – espanol, SND-E. (2004). *Malofiej – 11th world*

infographics awards. Navarra: Edificio de Bibliotecas. ISBN 84-96309-05-03

Society of news Design – espanol, SND-E. (2005). *Malofiej – 12th world infographics awards*. Navarra: Edificio de Bibliotecas. ISBN 84-96309-15-00

Wildbur, Peter & Burke, Michael (1998). *Information graphics. Innovative solutions in contemporary design*. London: Times and Hudson Ltd. ISBN 0-500-28077-0

9.2.2 Muntliga källor

Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-03

Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-04

Jansson, Lars. Intervju. 2006-04-04

Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-10

Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-18

Björnsson, Fredrik. Intervju. 2006-04-19

Nordegren, Annica. E-postintervju. 2006-05-12

Föreläsning, 3/11-03, "Informationsdesign", föreläsare Rune Pettersson, Aula Collegium.

9.2.3 Elektroniska källor

www.atptennis.com 2006a <http://www.atptennis.com/en/> 2006-04-20

www.ne.se 2006a

http://ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=333937&i_word=typograf
i 2006-05-20

(www.ne.se 2006b)

http://ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=202053&i_word=hermeneutik 2006-05-20

www.ne.se 2006c

http://ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=338295&i_word=validitet

www.scb.se 2006a http://www.scb.se/templates/Listning2____19969.asp 2006-05-20